

Alice in jeugdzorgland

Alice ontdekt hoe jeugdzorg
werkt en in het bijzonder
Team Spoedeisende Hulp

S.G. Talsma

A hundred years from now
It will not matter what my bank account was,
the sort of house I lived in,
the kind of car I drove.
But the world may be different
because I was important in the life of a child

*Excerpt from "Within My Power"
By Forest Witcraft (1894-1967)*

Afstudeeropdracht, In-Company, in het kader van de Post-HBO opleiding Bedrijfskunde aan de HanzeConnect te Groningen.

Opdrachtgever: Bureau Jeugdzorg Friesland

Cursusgroep: BEK2B

Begeleider: Jacob Wijnstra

VOORWOORD

Een koning wilde weten waar in het leven om draait, wat de essentie van het leven is en gaf zijn hofgeleerden de opdracht dat voor hem uit te zoeken. Na lang studeren kwamen ze terug met een dik boek. De koning las het boek en vond het prachtig. 'Maar', zei hij, 'hoe kan ik het nu doorgeven aan de mensen in mijn rijk? Dit is te veel tekst! Maak er een mooi management samenvatting van. En zorg dat je de essentie zo kernachtig mogelijk beschrijft, zodat zelfs de meest simpele ziel het kan begrijpen.' De geleerden gingen weer aan het werk en kwamen na lange tijd terug met twee grote vellen perkament. De koning las de vellen perkament en hij was blij met het resultaat, maar hij was nog niet tevreden. 'Ik moet iets hebben dat mensen kunnen onthouden als ik het laat voorlezen op de marktpleinen in mijn rijk. Iets pakkends, iets wat niemand meer vergeet.' Toen gaf hij de geleerden de laatste opdracht: 'Vat alles samen in een zien van tien woorden van elk twee letters, en zorg ervoor dat de eerste en de tweede helft op elkaar rijmen; dan kunnen mijn mensen het pas onthouden.' Na lang zwoegen kwamen ze terug met deze tien woorden:

'If it is to be, it is up to me.'

De woorden zijn ook de essentie voor mijn zoektocht gedurende deze afstudeeropdracht. Bij de start van mijn afstudeeropdracht ben ik in een groot bos gestapt. Elke boom in het bos gaf mij informatie, tips, ideeën en kennis. Hoe verder ik het bos inliep, hoe dichter de bomen op elkaar stonden en hoe zwaarder mijn rugzak, met alle informatie daarin gestopt, werd. Ik verdwaalde in het bos en raakte langzamerhand mijn koers kwijt. Dit resulteerde in een eerste concept rapportage, waar te veel tekst in stond met te veel vakinhoudelijke informatie zonder essentie. Harde leerschool, maar met het duidelijke besef dat ik met behulp van wijze raadgevers een andere koers moest gaan varen. Ik ben vervolgens, samen met Alice, in een sprookjesbos gestapt. Alice liet mij zien dat verwonderen uiteindelijk de mooiste start is om te leren. Alice is samen met mij verder gegaan op avontuur in jeugdzorgland, om samen toe te werken naar mijn droom:

Team Spoeddeisende Hulp van Bureau Jeugdzorg Friesland is hét team in Friesland waar direct en zorgvuldig gehandeld wordt in situaties waarbij er sprake is van onveiligheid voor de jeugdige en/ of zijn/ haar systeem door het gedrag van de jeugdige.

Alice en ik nemen u nu graag mee op onze reis door het prachtige bos om te laten zien of en hoe deze droom realiseerbaar is. Wilt u niet met ons mee op reis, maar bent u wel geïnteresseerd in de uitkomsten van dit verslag, dan kunt u dit samengevat terug lezen in hoofdstuk 6, Conclusies en Aanbevelingen.

 INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	3
1. Inleiding.....	5
1.1 Achtergrond	5
1.2 Werkwijze.....	10
2. Huidige situatie Team Spoedeisende Hulp	12
3. Strategisch Beleid Bureau Jeugdzorg Friesland 2015.....	17
4. Bevindingen onderzoek	21
4.1 Wat is er nodig om direct en zorgvuldig handelen?.....	21
4.2 Met wie werkt het spoedeisende team samen?.....	22
4.3 Is dit team dan 24 uur per dag en zeven dagen per week bereikbaar?	23
4.4 Hoe kan het aantal schakels in de toekomst verminderd kan worden?	24
4.5 Is inzet van crisis hulp in de thuissituatie buiten kantoortijden helpend in het terugdringen van het aantal uithuisplaatsingen?	25
4.6 Wat is de rol van Team Spoedeisende Hulp binnen het strategische beleidsplan van BJZF?	26
4.7 Wat moet er bij Bureau Jeugdzorg Friesland veranderen om dit team zo in te kunnen richten (qua personeel, automatisering, interne processen)?	26
5. Gewenste situatie Team Spoedeisende Hulp	30
6. Conclusie en aanbevelingen	34
Conclusie	34
Aanbevelingen	34
7. Literatuurlijst	36

1. INLEIDING

Alice en ik stappen samen het bos binnen en komen meteen meer de uil tegen. 'Dag, meneer de uil, zegt Alice'. 'Dag Alice, wat is het weer een prachtige dag vandaag'. 'Zeker meneer de uil, maar wij zijn hier vandaag met een opdracht'. 'O', antwoord meneer de uil, en hoe luidt de opdracht?. 'We zijn bezig met een opdracht voor Bureau Jeugdzorg Friesland, gericht op het team voor spoedeisende hulp.' 'Voordat jullie bezig gaan met het team spoedeisende hulp is het belangrijk om de context van de organisatie te weten'. Tja, denkt Alice, dat klinkt heel wijs en de uil is tenslotte heel wijs. 'Het lijkt mij goed meneer de uil dat u gedurende dit onderzoek theoretische kaders en kennis geeft, dat helpt bij ons onderzoek.' 'Zal ik dan maar beginnen met jullie wat te vertellen over de achtergrond van Bureau Jeugdzorg?'. Ik knik en ga samen met Alice zitten te luisteren op een groot picknickkleed. Ook twee merels zitten vanuit een boom mee te luisteren naar het verhaal van uil.

1.1 ACHTERGROND

Elk jaar worden er in ons land rond de 180.000 kinderen geboren. Nederland telt ruim 3,5 miljoen kinderen onder de 18 jaar¹. Met het overgrote deel van deze kinderen (ongeveer 80%) gaat het goed. Rond de 15% van de kinderen is op enig moment in zijn of haar jeugd "at risk". Dit kan resulteren in een beroep op zorg of ondersteuning. Ongeveer 5% maakt – soms langdurig – van gespecialiseerde zorg gebruik wegens licht verstandelijke beperking, psychische stoornis of zware sociale problematiek.

Alle inspanningen van ouders, professionele opvoeders en de overheid zijn erop gericht dat kinderen:

- a) gezond en veilig opgroeien. Elk kind heeft het recht om in een veilige omgeving (van een gezin) op te groeien;
- b) hun talenten ontwikkelen en;
- c) naar vermogen meedoen.

Dat wil zeggen dat kinderen al spelend, lerend en werkend een sociaal netwerk opbouwen en daarmee een goede basis leggen voor een zelfstandig leven.

Bovenstaande kan een kind het beste leren in de wederkerigheid van een gezin. Een kleine gemeenschap waarin het leert relaties aan te gaan, te vertrouwen en hoe een bijdrage te leveren aan de samenleving. Dit wordt ook wel het gezinssysteem genoemd.

Hiermee geeft de Nederlandse overheid invulling aan het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind². De meest kwetsbare groep kinderen, die het niet heeft meegekregen om vanzelf een positieve bijdrage te leveren aan de samenleving, heeft er recht op steeds weer overeind geholpen te worden. Als hun ouders deze rol niet kunnen vervullen, is daar een rol weggelegd voor de staat. De overheid komt dus pas in beeld als dit niet vanzelf gaat³. In die gevallen komt Bureau Jeugdzorg in beeld. Nederland kent 15 verschillende Bureaus Jeugdzorg, waarvan Bureau Jeugdzorg Friesland (BJZF) één is.

BJZF is een stichting onder bestuurlijke verantwoordelijkheid van twee bestuurders. De bestuurders zijn eindverantwoordelijk voor de gehele organisatie, haar activiteiten en haar medewerkers. De Raad van Toezicht ziet erop toe dat dit op een adequate manier gebeurt. Ook heeft de organisatie een ondernemingsraad en een cliëntenraad. BJZF heeft vestigingen in Drachten, Sneek en Leeuwarden. Het centrale bureau bevindt zich in Leeuwarden.

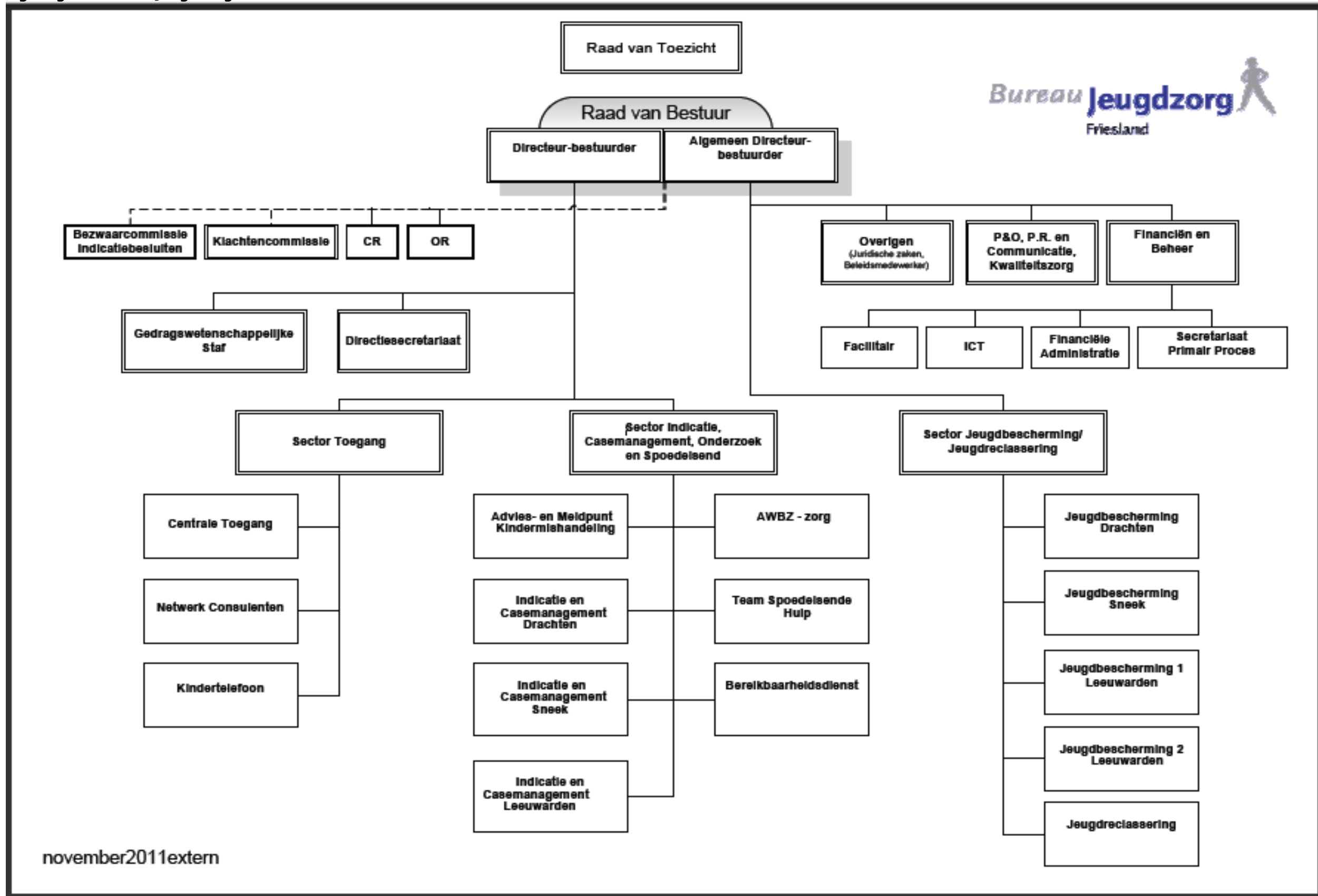
¹ CBS: 2011

² Internationaal verdrag inzake de rechten van het kind (in werking getreden september 1990)

³ Gedeelten van tekst uit de Beleidsbrief stelselwijziging jeugd „Geen kind buiten spel, 2011

Bij de stichting werken ruim 300 mensen, grotendeels maatschappelijk werkers. Zij worden inhoudelijk ondersteund door een gedragswetenschappelijke staf, bestaande uit orthopedagogen, psychologen en kinderartsen. Op de volgende pagina is een schematische weergave te zien van het organogram van BJZF.

Figuur 1: Organogram Bureau Jeugdzorg Friesland

'Nu ik dit allemaal hoor, bedenk ik mij ineens dat ik een mooi liedje ken wat hierover gaat', fluit de merel ineens. 'Ik luister graag naar de muziek van Kinderen voor Kinderen en besef mij ineens dat het liedje: "Ouders gevraagd" te maken heeft met kinderen die de hulp van de overheid nodig hebben. Ik zal een gedeelte van het liedje even voor jullie zingen.

"Ik maak mezelf s' morgens wakker
Ik zorg voor mijn ontbijt
Ik zorg dat ik op tijd
op de fiets naar school toe rijd
Ik sta op mij te wachten
bij de moeders op het plein
Ik sta langs de lijn
bij de voetbal trots op mij te zijn

Verwacht niet van een kind
Dat het zichzelf opvoedt
Het heeft een ouder nodig
Die dat voor hem doet
Lieve ouders nodig
Brede schouders nodig
En een arm om hem heen
Een huis, een tijdelijk thuis
Een kind kan het niet alleen

Ik geef mezelf cadeautjes
op mijn verjaarspartij
Ik hou zelfs als ik boos ben
onvoorwaardelijk van mij
Ik troost me, droog mijn tranen
Ik maak dat ik weer lach
Ik wens mij elke avond
Welterusten, goeie nacht!

Ik woon het allerliefste
bij mijn ouders thuis

Maar het is misschien het beste
als ik tijdelijk verhuis (...)"

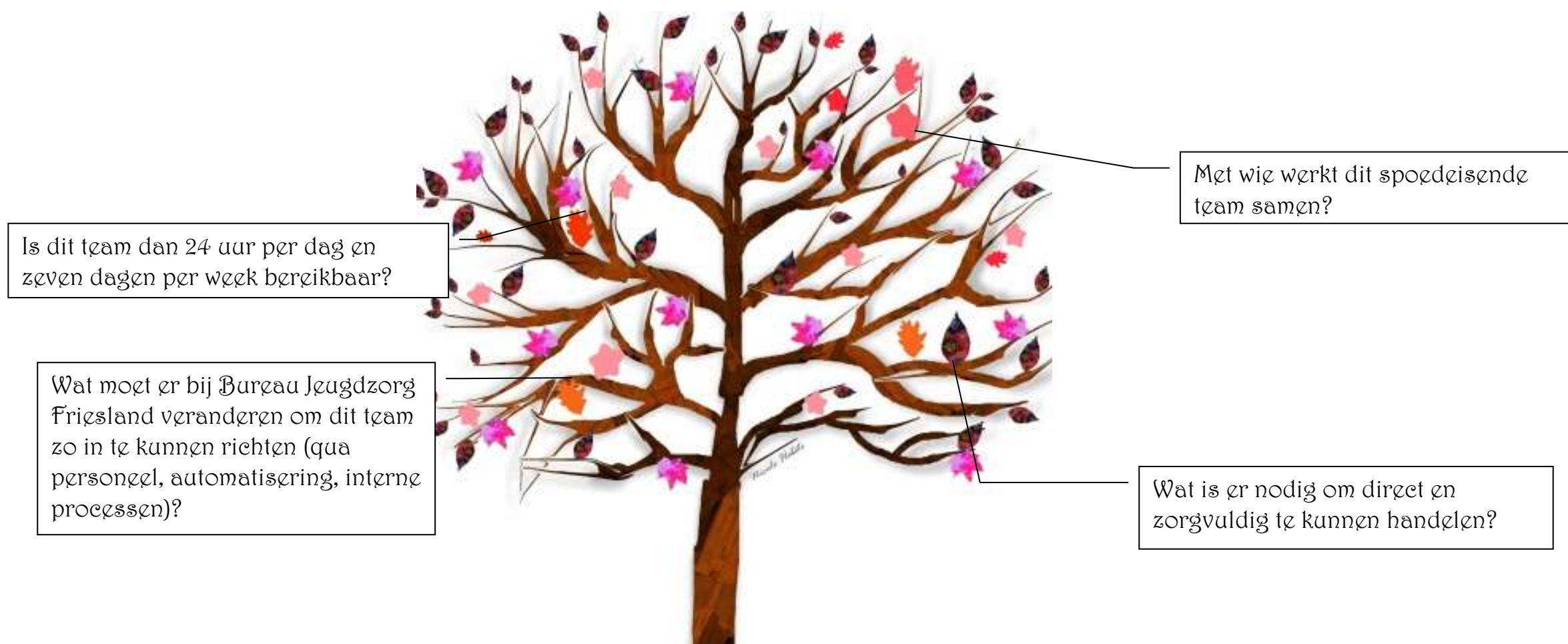
'Goh', het is wel zielig dat sommige kinderen niet de liefde en zorg krijgen die ze nodig hebben en verdienen', fluiten de merels. 'Dit maakt toch maar even duidelijk waarom het belangrijk is dat er organisaties zijn zoals Bureau Jeugdzorg Friesland die voor deze kinderen opkomen'.

1.2 WERKWIJZE

'Inderdaad konijn, echt goed, het werk wat al die mensen bij Bureau Jeugdzorg Friesland doen', zegt Alice. 'Laten we verder het bos in gaan om te kijken wie we nog meer tegenkomen'. Zo gezegd zo gedaan en samen lopen Alice en ik verder het bos in. Toch bekruipt mij het gevoel dat ik een stap oversla. 'Alice, voordat we verder gaan, moeten we eerst een plan maken.' 'Waarom', vraagt Alice zich af, 'we krijgen zo toch ook antwoord op onze vragen?' 'We krijgen op deze manier antwoord op te veel vragen', 'we moeten eerst duidelijk krijgen wat we precies willen onderzoeken en hoe wij dat gaan doen'. 'Oké', zegt Alice, 'zeg maar wat we gaan doen'. 'Laten we samen een doel stellen waar we met elkaar naar toe gaan werken'. Samen gaan we zitten en we pakken een grote stok, waarmee we HET DOEL op kunnen schrijven in het zand. Alice schrijft het volgende in het zand:

Team Spoedziesende Hulp van Bureau Jeugdzorg Friesland is hét team in Friesland waar direct en zorgvuldig gehandeld wordt in situaties waarbij er sprake is van onveiligheid voor de jeugdige en/of zijn/haar systeem door het gedrag van de jeugdige.

'Dat klinkt al best goed, maar dat roept wel wat vragen bij mij op, zegt de spontaan aangelopen konijn'. 'Ik weet natuurlijk alles van het hebben van kinderen en kan dus meepraten over dit onderwerp'. 'Alle inbreng is welkom, met zijn allen weten we meer dan één', zeggen Alice en ik in koor. 'Laten we alle vragen die er nu zijn op een kaartje schrijven en in die boom ophangen', stelt Alice voor. Zo schrijven we met elkaar de vragen waar we antwoord op zoeken op en hangen het in de boom. Dit leverde het volgende resultaat op:

‘Dat ziet er goed uit en geeft ons een kader om mee te werken’, geef ik aan. ‘Om antwoord op deze vragen te krijgen gaan we gesprekken hebben met verschillende mensen en verzamelen we allemaal informatie die uit eerdere onderzoeken, die door hele geleerde mensen zijn gedaan. Dat alles bij elkaar zal een verslag worden’. ‘Laten we verder het bos in gaan. Uil, merels en moeder konijn gaan jullie mee? vraagt Alice’

2. HUIDIGE SITUATIE TEAM SPOEDEISENDE HULP

Onderweg in het bos lassen we even een pauze in. Het is warm en iedereen heeft honger en dorst gekregen. We gaan met z'n allen zitten en pakken mijn rugtas met eten en drinken erbij. De groep wordt alsmaar groter, inmiddels zijn ook de twee beren en familie muis aangeschoven. Allemaal zijn ze op de hoogte van mijn droom.

‘Eigenlijk’, zegt één van de twee beren, ‘heb ik geen flauw idee wat werken bij Team Spoedeisende Hulp nou eigenlijk inhoudt. Ik hoor tegenwoordig wel veel over crisis, maar wist niet dat we het dan over Team Spoedeisende Hulp van Bureau Jeugdzorg Friesland hadden.’ ‘Ik kan jullie wel wat vertellen over Team Spoedeisende Hulp van Bureau Jeugdzorg Friesland. Eten jullie maar lekker door, dan ga ik vertellen. Het woord crisis is misschien wel één van de meest gebruikte woorden van de afgelopen jaren, vaak verwijzend naar de economische crisis. Bij Bureau Jeugdzorg Friesland hebben we te maken met een ander type crisis van alle tijden en alle continenten wat achter de voordeur plaatsvindt: de gezinscrisis. Op die momenten is het belangrijk dat er direct hulp geboden kan worden. Zoals in het organogram wat hier ligt te zien is (in hoofdstuk 2) heeft Bureau Jeugdzorg Friesland een Team Spoedeisende Hulp. Ik zal jullie aan de hand van praktijkvoorbeelden, een kijkje in de keuken van Team Spoedeisende Hulp en het crisisteam buiten kantoortijden laten nemen.’

“Bart denkt dat het hier een hotel is”, verzucht moeder over haar 16 jarige zoon. “Hij luistert niet naar mij, hangt hier op de bank of in zijn kamer, hij gaat niet meer naar school en hij heeft een grote mond. Ik kan niet meer en denk dat hij maar een poosje uit huis moet en leert wat regels zijn, zodat hij weer normaal doet en naar mij gaat luisteren. Als jullie hem niet meenemen zet ik hem op straat”. Moeder is in gesprek met een medewerker van Team Spoedeisende Hulp van Bureau Jeugdzorg Friesland. Voor moeder was vanochtend, na de zoveste ruzie met haar zoon, de maat vol. Moeder heeft gebeld met de afdeling Centrale Toegang van Bureau Jeugdzorg Friesland en diezelfde middag is er iemand van Team Spoedeisende Hulp bij haar thuis gekomen.

De medewerker ziet dat de woning er niet verzorgd uitziet. De muren zijn geel van het roken en er zit een gat in de deur. Op de vraag hoe dat gat in deur komt wordt moeder rood, “is eens gebeurd tijdens een ruzie met mijn vriend, maar dat heeft hier niets mee te maken”.

Om een compleet beeld van de situatie te krijgen gaat de medewerker van Team Spoedeisende Hulp ook in gesprek met de jongere. Echter wil Bart helemaal geen gesprek, hij is boos naar zijn slaapkamer gegaan, er wordt toch niet naar hem geluisterd. De medewerker besluit toch naar boven te gaan en gaat voor zijn slaapkamerdeur zitten en begint te

vertellen wat het doel is van het gesprek en stelt wat vragen of zijn hobby's, muziek en vrienden. Bart begint langzaam aan toch wat vragen te beantwoorden door de deur. Wanneer na een grapje het ijs wat gebroken is, vraagt de medewerker of hij naar binnen mag. Bart geeft toestemming om binnen te komen.

Bart schetst het volgende beeld van de thuissituatie. Moeder heeft financiële problemen en heeft een knipperlicht relatie met een man, die iedere dag een gat in haar uitkering zuipt. Als moeder haar vriend dronken is slaat hij haar. Bart springt regelmatig tussen haar en haar vriend in tijdens de ruzies. De laatste keer werd moeder bijna gewurgd door die man. Bart durft niet meer naar school, omdat hij bang is dat zijn moeder een volgende ruzie met haar vriend niet overleeft. Bart heeft vaak tegen moeder gezegd dat ze die man de deur uit moet zetten, maar iedere keer laat ze hem er weer in. Hij is daarom eigenlijk best boos op zijn moeder. Op de vraag wat Bart denkt dat er nu nodig is geeft hij aan: "ik wil graag weer dat het gezellig is thuis en dat mijn moeder gelukkig is"

Uiteindelijk is er, tijdens een gezamenlijk gesprek tussen de medewerker van Team Spoedeisende Hulp, Bart en moeder, veel informatie boven tafel gekomen en hebben Bart en moeder eerlijk hun emoties naar elkaar kunnen laten zien. Er is in overleg met elkaar besloten om crisishulp in de thuissituatie⁴ op te starten, om een uithuisplaatsing van Bart te voorkomen en met als doel dat het weer gezellig wordt in de thuissituatie.

De medewerker van Team Spoedeisende Hulp vraagt deze hulp aan bij een zorgaanbieder en introduceert de gezinswerker in het gezin. De gezinswerker maakt samen met Bart en moeder doelen waar de komende vier weken aan gewerkt gaan worden. Moeder heeft inmiddels de relatie met haar vriend beëindigd. Na een week wordt de medewerker van Team Spoedeisende Hulp gebeld door de gezinswerker. Moeder heeft haar vriend weer in huis gelaten, waarna er een grote ruzie is ontstaan tussen moeder en Bart. Bart is vervolgens weggelopen en heeft gedreigd voor de trein te springen. Hij is op het laatste moment tot bezinning gekomen en is nu bij een vriend. De medewerker van Team Spoedeisende Hulp stapt daarop in de auto en rijdt naar Bart toe. Bart is aangeslagen, verdrietig en boos. Hij heeft het gevoel dat hij niemand kan vertrouwen en "het leven heeft zo geen zin". Na een lang gesprek besluit Bart toch weer naar huis te gaan. De medewerker van Team Spoedeisende Hulp vraagt voor Bart individuele hulp aan bij een organisatie wat zich heeft gespecialiseerd in kinderen die getuige zijn geweest van huiselijk geweld en getraumatiseerd zijn. Ook vindt er een dwingend een gesprek met moeder plaats. Er worden met moeder veiligheidsafspraken gemaakt waar zij zich aan moet houden, omdat Team Spoedeisende Hulp anders de beslissing moet nemen dat Bart niet meer thuis kan wonen, omdat het voor hem niet meer veilig is. De gezinswerker gaat verder met moeder en Bart werken aan de eerder gestelde doelen en aan de afspraken die met moeder zijn gemaakt. Na drie weken vindt er een evaluatie plaats in de thuissituatie en is de conclusie dat moeder sterker is geworden en de thuissituatie gezelliger en veiliger is voor Bart en moeder, maar ook dat moeder langduriger ondersteuning nogig heeft om de ingezette verandering vast te houden. Er zal vervolghulp aangevraagd worden bij een zorgaanbieder, welke bij voorkeur aansluitende hulp zal bieden. Team Spoedeisende Hulp en de gezinswerker sluiten het dossier. Team Spoedeisende Hulp vraagt een collega van Bureau Jeugdzorg Friesland van de afdeling Indicatie&Casemanagement om de vervolghulp aan te vragen en in te zetten.

'Goh', concludeert konijn, 'Team Spoedeisende Hulp is snel betrokken bij het gezin op de plek waar het probleem zich afspeelt. Wel knap dat die mensen die hulp krijgen in korte tijd hele intieme informatie vertellen aan de medewerker van het Team Spoedeisende Hulp, ik weet niet of ik mij zo kwetsbaar op zou kunnen stellen'. 'Nou', zegt Alice, 'er wordt vaak gezegd dat een crisis gezien kan worden als een kans tot verandering. Ik denk dat mensen daarom ook makkelijker hun verhaal doen, omdat ze op dat moment het gevoel hebben geen andere keus te hebben en graag willen veranderen. Ik denk alleen wel dat dit maakt dat de jeugdige en/ of het systeem ook snel een vertrouwensband voelen met de crisiswerker. Klopt dat?' 'Ja', zeg ik, 'dat heb jullie beide goed gezegd. Doordat mensen het heel moeilijk hebben willen ze graag dat het weer beter gaat en vertellen ze veel over zichzelf. Dat is ook het bijzondere van het werk van de medewerker bij Team Spoedeisende Hulp. Uit bovenstaande situatie wordt alleen jammer genoeg ook duidelijk dat een gezin, waarbij sprake is van een crisissituatie, in korte tijd te maken krijgen met veel verschillende hulpverleners. Bart en zijn moeder hebben in vier weken tijd drie verschillende hulpverleners ontmoet, welke vervolgens na vier weken allemaal niet meer betrokken zijn en waarna Bart en zijn moeder te maken krijgen met een andere medewerker van Bureau

⁴ Families First: vier weken intensieve crisishulp in de thuissituatie met als doel het voorkomen van een uithuisplaatsing

Jeugdzorg Friesland en een andere gezinswerker van de zorgaanbieder.’ Uil benoemd heel wijs dat het interessant is om te onderzoeken of en hoe het aantal schakels in de toekomst verminderd kan worden. ‘Goed idee, ik schrijf het even op’ zegt Alice. ‘Zal ik nog een voorbeeld geven van crisisinterventies van Bureau Jeugdzorg Friesland?’ ‘Ja, graag’, geven de twee beren aan, ‘we zijn erg benieuwd wat jullie nog meer doen.’

De politie treft s’avonds een zeer dronken moeder aan op straat. Zij weet niet meer waar ze woont. In het huis van de vrouw blijkt een éénjarig kind aanwezig te zijn. De oppas waar moeder het over heeft, is in geen velden of wegen te bekennen. De crisisdienst van Bureau Jeugdzorg Friesland buiten kantoortijden brengt het kind op een veilige plek. Moeder mag in de cel haar roes uitslapen. De volgende dag start Team Spoedeisende Hulp de risicotaxatie naar de vraag of en hoe het kind veilig terug naar huis kan.

‘Jeetje’, zegt één van de twee beren, ‘jullie werken dag en nacht. Ik had niet gedacht dat er ook buiten kantoortijden crisisinterventies door Bureau Jeugdzorg Friesland plaats zouden vinden. Wanneer slapen die medewerkers van Team Spoedeisende Hulp? Ik maak mij nu ongerust hoor, wat slapen is héél belangrijk.’ ‘Hahaha, dat ben ik met je eens beer’, zeg ik, ‘maar buiten kantoortijden wordt dit niet gedaan door medewerkers van Team Spoedeisende Hulp, maar door een apart team van medewerkers van Bureau Jeugdzorg Friesland die dit naast hun reguliere werkzaamheden doen. Buiten kantoortijden gaat het vaak om uithuisplaatsingen, omdat zoals in dit voorbeeld de situatie daarom vraagt en omdat er geen crisishulp in de thuissituatie beschikbaar is buiten kantoortijden.’ ‘Waarom is dat er niet?’, vraagt Alice zich af. ‘Misschien zou het goed zijn dat die hulp ook buiten kantoortijden ingezet zou kunnen worden, zodat er minder kinderen uithuisgeplaatst worden’, zegt uil. ‘Goed idee!’, roept Alice en ze schrijft het weer op in haar boekje. ‘Er zijn ook situaties waarin Team Spoedeisende Hulp samenwerkt met andere afdelingen van Bureau Jeugdzorg Friesland’, vertel ik verder, ‘luister maar naar deze drie voorbeelden.’

Het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK, afdeling van Bureau Jeugdzorg Friesland, zie organogram) onderzoekt meldingen waarin melders een vermoeden van kindermishandeling hebben. De onderzoeker van het AMK is betrokken geraakt bij baby Kimberley van vier maanden oud, welke is opgenomen in het ziekenhuis in verband met het Shaken-babysyndroom⁵. Na twee weken opname in het ziekenhuis mag Kimberley het ziekenhuis verlaten. Er is een forensisch politie onderzoek gestart naar de ouders van Kimberley en naar de directe omgeving van haar (opa, oma en oom welke bij opa en oma inwoont). Deze mensen zijn aangemerkt als verdachten van kindermishandeling en zullen worden verhoord. Kimberley kan dus niet terug naar huis, zolang haar omgeving nog is aangemerkt als verdacht. Het AMK vraagt aan Team Spoedeisende Hulp om een crisisleeggezin aan te vragen, ouders werken hier aan mee. Gedurende het forensische onderzoek van de politie zal Kimberley bij het pleeggezin wonen en mogen ouders haar onder toezicht zien. Team Spoedeisende Hulp onderhoudt de contacten met het pleeggezin en het AMK volgt het politie onderzoek. Na drie weken is het onderzoek afgerond. Vast gesteld is dat het lestel van Kimberley het Shaken-babysyndroom is en dat de kans groot is dat zij blijvende hersenlestel heeft opgelopen. De vraag is dan ook hoe Kimberley zich in de toekomst zal ontwikkelen. Ook is uit het politieonderzoek geen duidelijke dader naar voren gekomen. Op basis van alle beschikbare informatie wordt besloten dat Kimberley terug naar huis kan, met ondersteuning in de thuissituatie. Team Spoedeisende Hulp zet deze hulp in. Het AMK en Team Spoedeisende Hulp dragen het dossier over aan de afdeling Indicatie&Casemanagement van Bureau Jeugdzorg Friesland, welke het gezin verder zullen begeleiden.

‘Het AMK heeft de expertise om met dergelijke complexe medische situaties om te gaan. Team Spoedeisende Hulp heeft de expertise om bij crisissituaties snel en daadkrachtig te handelen. In de bovenstaande samenwerking weet men gebruik te maken van elkaars expertise’, vertel ik. ‘In dit geval werken ouders vrijwillig mee aan de tijdelijke uithuisplaatsing van hun dochter, maar de situatie had ook anders kunnen lopen, waarbij er uiteindelijk hulpverlening vanuit het gedwongen kader⁶ opgelegd zou worden. Luister goed, dat had er als volgt uit gezien’.

⁵ Shaken-babysyndroom (letterlijk syndroom van de door elkaar geschudde baby) zijn de tekenen die een baby kan vertonen ten gevolge van het schudden met de baby. Het is een vorm van fysieke mishandeling.

⁶ De kinderrechter kan op verzoek het ouderlijk gezag op specifieke punten overdragen aan het Bureau Jeugdzorg

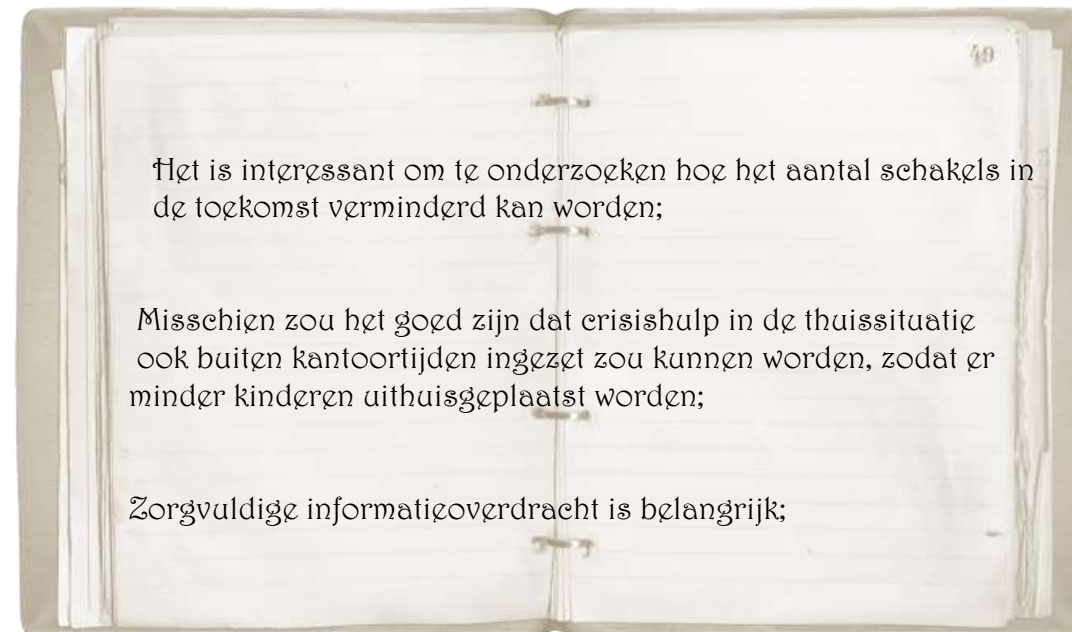
Het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK, afdeling van Bureau Jeugdzorg Friesland, zie organogram) onderzoekt meldingen waarin melders een vermoeden van kindermishandeling hebben. De onderzoeker van het AMK is betrokken geraakt bij baby Kimberley van vier maanden oud, welke is opgenomen in het ziekenhuis in verband met het Shaken-babysyndroom⁵. Na twee weken opname in het ziekenhuis mag Kimberley het ziekenhuis verlaten. Er is een forensisch politie onderzoek gestart naar de ouders van Kimberley en naar de directe omgeving van haar (opa, oma en oom welke bij opa en oma inwoont). Deze mensen zijn aangemerkt als verdachten van kindermishandeling en zullen worden verhoord. Kimberley kan dus niet terug naar huis, zolang haar omgeving nog is aangemerkt als verdacht. Het AMK vraagt aan Team Spoedeisende Hulp om een crisispleeggezin aan te vragen, ouders willen echter niet mee werken aan de plaatsing in een pleeggezin en eisen dat Kimberley bij hun thuis komt. Het AMK begrijpt dit, maar kan de veiligheid van Kimberley niet waarborgen op het moment dat ze in de thuissituatie woont en het nog onduidelijk is wie de mogelijke dader van de kindermishandeling is. Het AMK vraagt de Raad voor de Kinderbescherming om een voorlopige ondertoezichtstelling (VOTS). De Raad voor de Kinderbescherming toetst de informatie van het AMK en vraagt aan de kinderrechter om een voorlopige ondertoezichtstelling. De kinderrechter kent de voorlopige ondertoezichtstelling toe, waardoor er sprake is van hulpverlening in het gedwongen kader. Bureau Jeugdzorg Friesland, afdeling Jeugdbescherming, heeft hiermee de bevoegdheid om besluiten te nemen in het belang van Kimberley, eventueel tegen de wens van ouders in. Ondertussen heeft Team Spoedeisende Hulp een beschikbaar pleeggezin gevonden en wordt de gezinsvoogd van de afdeling Jeugdbescherming (zie organogram) gevraagd om Kimberley in het pleeggezin te plaatsen en de ondertoezichtstelling uit te voeren. Team Spoedeisende Hulp het AMK sluiten de dossiers.

‘Het derde voorbeeld gaat om de keuze welke afdeling zich bezighoudt met welke situatie’, geef ik aan.

BJZF wordt gebeld door de politie. Joep van 7 jaar oud is zelf binnenkomen lopen bij het politiebureau. Hij verteld daar dat hij thuis wordt geslagen en niets mag. Hij wil niet meer terug naar huis en is bang. Politie geeft aan dat zij geen contact met ouders leggen, omdat zij niet weten hoe die gaan reageren op de uitspraken van hun zoon. Vraag aan BJZF is om de melding open te maken naar ouders. Met politie wordt afgesproken dat zij samen met Joep bij BJZF komen en dat BJZF Joep overneemt van de politie. In dit geval is er sprake van een niet open melding, namelijk ouders zijn niet op de hoogte gebracht door de melder (politie). In die gevallen wordt er een beroep gedaan op het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK). Zij hebben de wettelijke bevoegdheid om in deze situaties te handelen. Aangezien het een crisis betreft vraagt het AMK een medewerker van Team Spoedeisende Hulp mee. Samen gaan ze in gesprek met Joep. Het verhaal van Joep is zorgelijk, maar is één kant van het verhaal. Het AMK en Team Spoedeisende Hulp gaan samen met Joep naar huis. Bij de woning aangekomen is het een rommel in huis, overal ligt was, er staat een enorm grote televisie aan, de deuren staan open, maar ouders zijn nergens te bekennen. De medewerkers gaan samen naar binnen en wachten even, misschien dat ouders even bij de burens zijn. Na enige tijd wachten is er nog geen signaal van ouders. Er wordt niet gereageerd op telefoontjes naar de mobiel. Op de boevnverdieping is op een gegeven omoment gerommel te horen. De medewerkers gaan samen naar boven om te kijken wat er geburd, zou iemand zich hebben verstopt? Ook daar wordt niemand gevonden. Joep verteld later dat zijn tante in de buurt woont. We lopen samen met Joep naar tante en laten hem daar uiteindelijk achter, met de afspraak dat ouders ons moeten bellen. Uiteindelijk heeft Tem Spoedeisende Hulp deze situatie verder zelf behandeld en is er hulp in de thuissituatie ingezet.

‘Door deze voorbeeldsituaties wordt duidelijk over hoeveel schakels sommige besluiten en acties soms gaan. Dit is voor de medewerkers van Bureau Jeugdzorg Friesland een intensief proces, waarbij goede communicatie van belang is. Het risico op ruis onderling is groot’. De uil vraagt zich hardop af of er ook informatie verloren gaat door de verschillende schakels. ‘Hoe bedoelt u dat’, vraagt één van de twee beren, ‘ik snap het niet’. ‘Ik weet een leuke oefening, ik vertel wat in jouw oor en jij zegt datgene wat ik heb gezegd bij konijn in het oor en konijn zegt het in het oor van muis en zo verder. De laatste moet daarna hardop zeggen wat er steeds is doorgegeven’. ‘Oké, zegt één van de twee beren, ‘zeg het maar in mijn oor’. Uil fluistert in het oor van beer ‘de appel en de peer vallen niet ver van de boom’. Beer fluistert dit bij konijn in het oor en zo krijgt iedereen op een gegeven moment de zin in het oor gefluistert. Alice is de laatste die het doorkrijgt en moet het daarna hardop zeggen, waarop Alice zegt: de appel en de peer vallen ver van de boom.’ ‘Nee’, roept beer, ‘dat heb ik niet gezegd, hoe kan dat nou?’ ‘Bij informatieuitwisseling, wat gebeurd als er nieuwe mensen in een gezin komen’, steekt uil van wal, ‘is er

altijd een risico op ruis aanwezig. Dit kan vele redenen hebben, wat te uitgebreid is om nu helemaal uit te leggen⁷. Door dit voorbeeld wordt wel duidelijk dat zorgvuldige informatieoverdracht belangrijk is, omdat er essentiële informatie verloren kan gaan'. 'Ik schrijf het op, meneer de uil', zegt Alice. 'Zullen we even terughalen welke wijsheden we toch nog toe hebben opgeschreven?', vraagt moeder muis. 'Dan kunnen we daarna verder'. 'Is goed', geeft Alice aan, 'ik zal het even voor iedereen herhalen':

'Laten we verder gaan', zegt één van de twee beren, 'ik ben benieuwd welke informatie we nu weer gaan ontdekken!'.

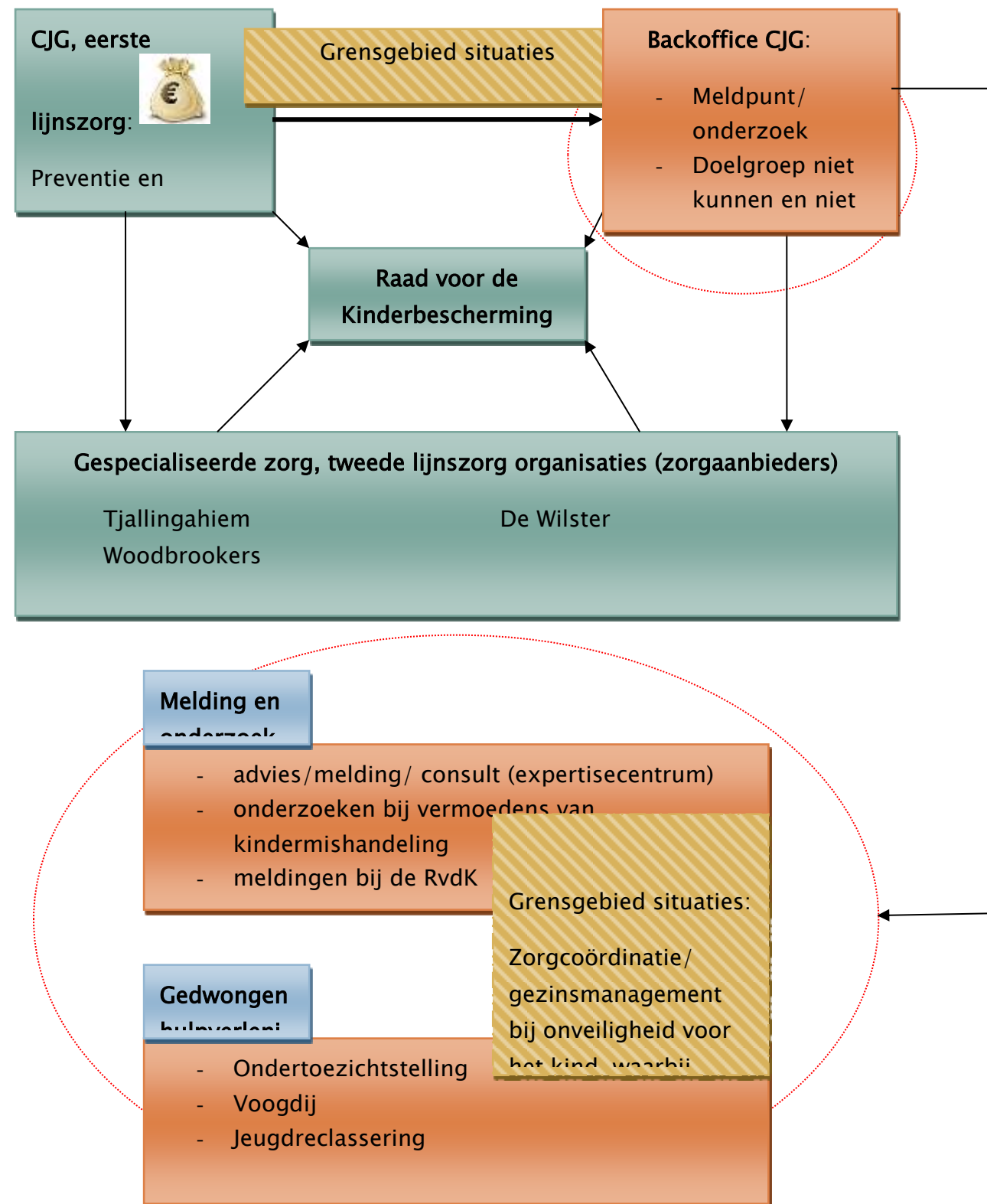

3. STRATEGISCH BELEID BUREAU JEUGDZORG FRIESLAND 2015

‘Om te weten hoe Team Spoedeisende Hulp zich verder kan ontwikkelen, is het goed om te weten waar Bureau Jeugdzorg Friesland de komende jaren naar toe wil werken’, geeft uil met al zijn wijsheid aan. ‘Ik heb namelijk gelezen dat de meeste organisaties wel gaat uil verder, ‘laten we dat even gaan uitdiepen’.

De verantwoordelijkheid voor alle jeugdzorg ligt nu nog bij de provincie, maar die komt de komende jaren bij de gemeenten te liggen. Dit betekent dat het huidige BJZF de komende jaren compleet gaat veranderen en dat BJZF in de huidige vorm in 2015 niet meer zal bestaan. BJZF heeft een punt op de horizon gezet waar BJZF naar toe wil gaan werken. Hiernaast is middels een schematische weergave geprobeerd de rol van BJZF te verduidelijken, ook ten opzichte van de externe spelers binnen zowel de eerste lijnsvoorzieningen (is zorg waar je zonder verwijzing en op eigen initiatief naartoe kunt stappen. Bijvoorbeeld de huisarts, tandarts, fysiotherapeut of een maatschappelijk werker) als de tweede lijnsvoorzieningen (zorg die alleen toegankelijk is na verwijzing door een zorgaanbieder uit de eerste lijn). De Centra voor Jeugd en Gezin (CJG) zullen de toegang vormen voor laagdrempelige opvoed- en opgroeiondersteuning en eerstelijns zorg bieden. De overheid verwacht dat iedere gemeente zo'n centrum vorm geeft. Deze centra krijgen een zak met geld van de overheid waarmee ze verschillende vormen van hulp in kunnen kopen. Daarnaast krijgt de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK is onderdeel van het Ministerie van Justitie, met als taak het opkomen voor de rechten van het kind van wie de ontwikkeling en opvoeding worden bedreigd) een meer centrale rol. Waar tot nog toe alleen de Bureaus Jeugdzorg de RvdK om een ondertoezichtstelling (maatregel voor gedwongen hulp) konden vragen is het, met de komst van het nieuwe jeugdzorgstelsel, straks de bedoeling dat zowel eerste lijnsvoorzieningen, tweede lijnsvoorzieningen en BJZF een onderzoek aan kunnen vragen bij de RvdK. Er blijven echter twee gebieden waarop BJZF van belang blijft, namelijk de stroom meldingen en onderzoek en het uitvoeren van maatregelen binnen het gedwongen kader.

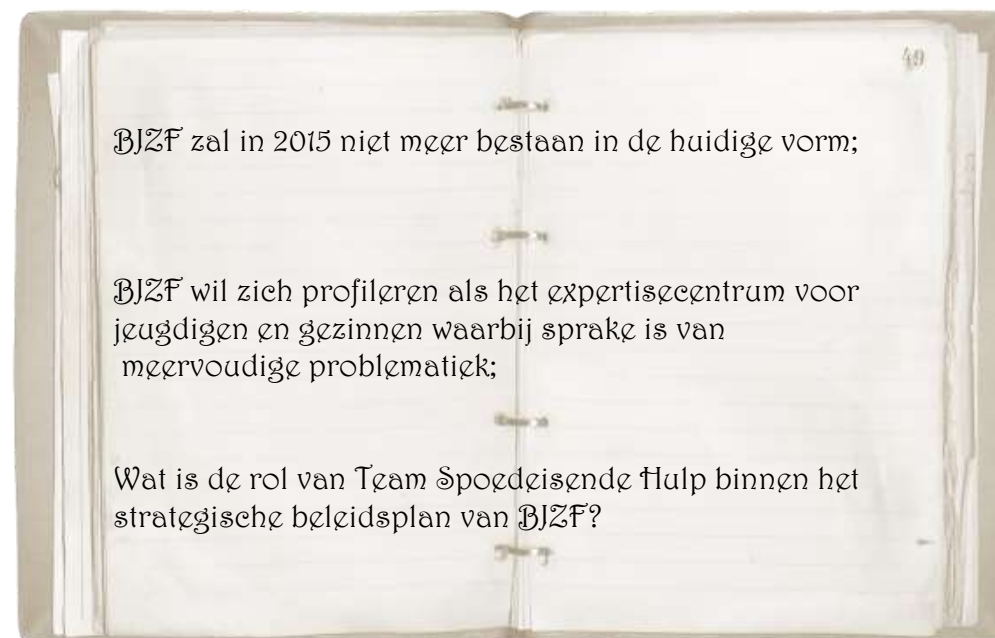
De eerste stroom: meldingen en onderzoek heeft een tweeledig doel. BJZF constateert dat er de afgelopen jaren sprake is geweest van een verzwaring van de problematiek bij BJZF. Het aantal vrijwillige aanmeldingen van jeugdigen door ouders vermindert, er komen meer vragen om advies en consult door professionals uit bijvoorbeeld de CJG's binnen. Het gaat daarbij vaak om vermoedens van kindermishandeling en handelingsverlegenheid van de professionals in de eerste lijnszorg of scholen. Door de komst van de meldcode (de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling is bedoeld voor professionals. Het is een stappenplan dat zij kunnen gebruiken als ze vermoedens van mishandeling hebben.) zijn professionals zich meer bewust van de signalen van kindermishandeling en huiselijk geweld en is de stap kleiner om hun uiteindelijke vermoedens van kindermishandeling te melden bij BJZF. Met het oog op de toekomst is het van belang dat er een plek blijft waar professionals hun vragen over deze

‘Goh’, concludeert Alice, ‘er gaat dus ontzetten veel veranderen in Jeugdzorgland’. ‘Eigenlijk kun je stellen dat BJZF in de huidige vorm niet meer zal bestaan in 2015’, geef ik aan. ‘Ook nog een belangrijke ontwikkeling waarvan nog niet geheel duidelijk is hoe dit er in de toekomst uit kan zien is het geïntegreerd werken, ook wel gezinsmanagement genoemd’, vult uil aan. ‘In sommige gezinnen zijn veel verschillende hulpverleners (soms ook meerdere van BJZF) langere of korte tijd betrokken bij een gezin. Dit zorgt, zoals we

eerder hebben kunnen ervaren met de oorfluistertest, soms voor ruis, hulpverleningsplannen komen niet van de grond en het is belastend en verwarrend voor het gezin. Al die hulpverleners zijn vaak op een individueel lid van het gezin gericht en niet op het hele gezinssysteem. Met gezinsmanagement wordt er één plan gemaakt, voor het hele gezin, ongeacht of er sprake is van gedwongen hulpverlening of vrijwillige hulpverlening. De gezinsmanager kan waar nodig jaren betrokken blijven, voert de regie over de hulpverlening en zorgt ervoor dat er geen hulpverleners langs elkaar heen gaan werken⁸.

'Maar', vraagt muis zich af, 'hoe komt het dan met het Team voor Spoedeisende Hulp? Daar heb ik nu nog niets over gehoord?' 'BJZF wil zich ook profileren als het expertisecentrum voor jeugdigen en gezinnen waarbij sprake is van meervoudige problematiek', legt uil uit. 'Wat is meervoudige problematiek?', vraagt één van de twee beren. 'Meervoudige problematiek, in het Engels multiproblem genoemd, betekent dat een gezin van minimaal één ouder en één kind langdurig kampt met een combinatie van sociaaleconomische en psychosociale problemen. Het gaat om gezinnen waarin naast problemen met de kinderen ook andere problemen spelen waarvoor hulp nodig is. Bijvoorbeeld financiële problemen, psychiatrische of verslavingsproblemen bij ouders etc. Bovendien hebben deze gezinnen juist problemen met de hulpverlening, bijvoorbeeld omdat ze hulp afwijzen of voortijdig afbreken, of omdat ze weigeren mee te werken. Kenmerkend voor multiprobleemgezinnen is dus dat ze zowel meerdere problemen hebben in het gezin als problemen met de hulpverlening⁹, snap je dat beer?', vraag ik. 'Ja', zegt één van de twee beren, 'dat snap ik nu'. 'Laten we nu eerst nog een stukje verder het bos in gaan, zodat we alle informatie compleet hebben en dan kunnen concluderen wat de rol van Team Spoedeisende Hulp kan zijn in de toekomst', geef ik aan.' 'Dat is een goed idee', vindt Alice, 'maar we gaan eerst weer even de punten in mijn boekje opschrijven die we mee kunnen nemen. De volgende punten zijn van belang':

'Kom', zegt konijn, 'we gaan weer verder'.

⁸ www.rijksoverheid.nl/ de gezinsmanager in beeld

⁹ <http://www.nji.nl>

4. BEVINDINGEN ONDERZOEK

Na een uur gelopen te hebben in het bos, komt het gezelschap aan op een mooie plek in het bos. Hier strijken we met elkaar neer. 'Laten we alle vragen die we hebben opgeschreven nu verzamelen en kijken of we ze kunnen beantwoorden', neemt Alice het initiatief. 'Uil, jij hebt al je boeken ook paraat, zie ik, dan kunnen we aan de slag', geef ik aan, 'We hebben de volgende punten verzameld. Laten we nu punt voor punt bij langs gaan met elkaar'.

4.1 WAT IS ER NODIG OM DIRECT EN ZORGVULDIG HANDELEN?

'Om te beginnen is het van belang om uit te leggen wat we verstaan onder direct en zorgvuldig handelen', begint uil. 'Een snelle start van de crisisinterventie is van belang voor de veiligheid van het kind en om tegemoet te komen aan de volwassene die zich zorgen maakt over het kind, de start vindt binnen 24 uur plaats en waar nodig binnen enkele uren. **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**', benoem ik. 'Direct handelen betekent dus eigenlijk dat je, als het nodig is, meteen in actie moet kunnen komen als medewerker van Team Spoedeisende Hulp', zegt één van de twee beren, 'het werk valt dus niet te plannen'. 'Nee, dat klopt', beaam ik, 's ochtends weet je vaak nog niet hoe je agenda voor die dag eruit ziet.' 'En dan zorgvuldig handelen, wat is de definitie daarvan?', vraagt muis nieuwsgierig. 'Als een kind in een onveilige situatie opgroeit of zelfs slachtoffer is van kindermishandeling, zijn beslissingen vaak ingrijpend', leg ik uit. 'Kan een kind thuis blijven wonen met hulp? Of moet een kind uit huis geplaatst worden? Dat zijn geen

gemakkelijke beslissingen. Beslissingen over de veiligheid van kinderen vragen de nodige deskundigheid van medewerkers. Team Spoedeisende Hulp moet deze beslissingen vaak snel nemen, omdat er op dat moment een crisis is en acuut handelen nodig is. Het is van belang dat alle medewerkers hiervoor zo veel als mogelijk dezelfde meetpunten gebruiken, vooral omdat ouders en kinderen recht hebben op heldere en goed onderbouwde adviezen en besluiten. BJZF en dus Team Spoedeisende Hulp, gebruikt hiervoor het Licht Instrument Risicotaxatie Kindveiligheid (LIRIK). Dit is een gestructureerde vragenlijst en is een aanvulling op de kennis en ervaring van de medewerker. Daarnaast worden deze besluiten in overleg met een gedragswetenschapper genomen'. 'Ja', vult uil aan met een dik boek op zijn schoot, 'uit onderzoek is gebleken dat dit van belang is voor een goede crisisinterventie. Daarbij moet de crisisinterventie doelgericht zijn en worden er vaak verschillende fasen doorlopen¹⁰, de medewerker van Team Spoedeisende Hulp doet dus niet zomaar iets. Zorgvuldig houdt in dit geval dus in dat beslissingen met zorg, aandacht en in overleg worden genomen, ondanks dat het snel gedaan moet worden. 'Wat hebben medewerkers dan nodig om zo te kunnen werken', vraagt Alice hardop denkend af. 'Nou', geef ik aan, 'uit ervaring weten wij inmiddels dat het aantal jeugdigen en gezinnen waar je bij betrokken bent niet te hoog moet zijn. Gemiddeld genomen zijn, met de huidige werkwijze, vijf á zes gezinnen waar je bij betrokken bent haalbaar. Dit wordt ook wel de caseload van de medewerker genoemd. Daarmee houdt je ook ruimte over om, als het nodig is, binnen een uur actie te kunnen ondernemen. Daarnaast is de duur van je betrokkenheid een belangrijk punt. Zoals we in een eerder hoofdstuk concludeerden heb je vaak snel een vertrouwensband met de jeugdigen en gezinnen waarmee je werkt. Dat is de basis van het werk en biedt veel kansen voor de crisisinterventie. Dit maakt echter ook dat jeugdigen en gezinnen er vaak moeite hebben als er na vier weken een andere medewerker van BJZF of een zorgaanbieder komt. Ze moeten opnieuw een relatie aangaan met een hulpverlener. Uit onderzoek blijkt dat de duur van een crisis – in de zin van verstoring van het evenwicht– over het algemeen niet langer dan vier tot zes weken duurtFout!

Bladwijzer niet gedefinieerd.. Dit was voor Team Spoedeisende Hulp tot op heden de reden om maximaal vier weken betrokken te zijn bij gezinnen. Op basis van de gesprekken die ik heb gehad met andere Bureaus Jeugdzorg en met de medewerkers van Team Spoedeisende Hulp komt het beeld naar voren dat de crisisinterventie van Team Spoedeisende Hulp korter zou kunnen zijn. Op het moment dat er crisishulpverlening in de thuissituatie is opgestart of op het moment dat een jeugdige uit huis is geplaatst is de crisis feitelijk gezien bezworen. Er is langer hulp nodig om de situatie te stabiliseren, maar de crisisinterventie van Team Spoedeisende Hulp is in principe voorbij. Team Spoedeisende Hulp heeft een probleemanalyse gedaan, een besluit genomen en hulp op gang gebracht. Dit zou een goed moment zijn om het dossier over te dragen aan een hulpverlener uit een eerste lijnsvoorziening, een contactpersoon bij BJZF of een tweede lijnsvoorziening (afhankelijk van de problematiek). Deze hulpverlener zal gedurende een lange(re) periode betrokken zijn bij het gezin en zou kunnen functioneren als gezinsmanager, zoals in hoofdstuk 3 is uitgelegd. Team Spoedeisende Hulp is er op ingericht meteen in actie te kunnen komen en heeft de expertise om snel en zorgvuldig te handelen. Een gezinsmanager heeft heel veel gezinnen waar hij of zij bij betrokken is en richt zich daarbij op langdurige hulpverleningsprocessen. Doordat ingrijpende beslissingen al zijn genomen door Team Spoedeisende Hulp kan een gezinsmanager daarna aansluiten vanuit de verbinding met het gezin. De gezinsmanager kan vervolgens de uitvoering van de spoedeisende hulp in bijvoorbeeld de thuissituatie volgen en evalueren en kan eventueel vervolghulp inzetten. Vaste schakel blijft hierin steeds de gezinsmanager. Dit heeft als voordeel voor de jeugdige en het gezin dat ze een vertrouwensrelatie aangaan met een hulpverlener die ook daadwerkelijk langdurig bij hen betrokken blijft. Voor Team Spoedeisende Hulp heeft dit als voordeel dat de doorstroom van spoedeisende situaties hoog is en er daardoor steeds snel gehandeld kan worden. Ook zal er minder gerapporteerd hoeven te worden, waardoor uiteindelijk alle spoedeisende situaties die binnenkomen ook opgepakt kunnen worden.'

mee

4.2 MET WIE WERKT HET SPOEDEISENDE TEAM SAMEN?

'Zoals we eerder hebben gemerkt werkt het team veel samen, zowel met andere medewerkers van BJZF als met hulpverleners uit de eerste- en tweedelijnszorg', geeft één van de twee beren aan. 'dat was vaak positief, maar leverde ook regelmatig ruis op. Ook vonden wij met elkaar dat jeugdigen en gezinnen met teveel mensen te maken krijgen'. 'Om deze vraag goed te beantwoorden is het van belang dat jullie weten dat er gewerkt wordt aan een nauwere samenwerking tussen BJZF en alle zorgaanbieders voor spoedeisende hulp in

¹⁰ Fairchild, 1997; in: Konijn et al., 2001

Friesland' legt uil uit. 'Het is namelijk zo dat de bestuurders van BJZF, Jeugdhulp Friesland¹¹, Tjallingahiem¹² en GGZ Friesland¹³ de intentie hebben om gezamenlijk de spoedeisende hulp voor kinderen, jongeren en hun ouders te ontwikkelen. Dit betekent dat de werkwijze van Team Spoedeisende Hulp helemaal gaat veranderen. Nu is het zo dat spoedeisende situaties waarbij sprake is van psychiatrische problematiek, bijvoorbeeld als een jeugdige zelfmoord wil plegen, rechtstreeks naar Kinnik gaan en dat zij een spoedeisende interventie doen. Alle andere spoedeisende situaties komen nu bij BJZF binnen. Om het aantal uithuisplaatsingen te voorkomen en om de spoedeisende hulp sneller vorm te kunnen geven willen de bestuurders dat er één loket komt voor spoedeisende hulp in Friesland. Hier kan iedereen terecht met zijn of haar crisismelding en zal er altijd gehoor aan gegeven worden. Afhankelijk van de problematiek, wat gescreend wordt door een medewerker aan de telefoon middels een checklist, wordt gekeken welke organisatie op pad gaat. Ik heb hele stapels papier, beslisbomen en checklijsten gezien, maar dat ga ik jullie niet allemaal vertellen. Wat wel relevant is, dat is de rol van Team Spoedeisende Hulp in dit geheel. De bedoeling is namelijk dat Team Spoedeisende Hulp in de toekomst alleen naar die situaties gaat waarvan na telefonische screening niet duidelijk is wat de (bovenliggende) problematiek is, waarbij sprake is van onveiligheid voor de jeugdige en/ of zijn/ haar systeem, wanneer jeugdigen en/ of het gezin niet mee willen werken of wanneer gezinnen wel mee willen werken maar het niet kunnen. Dit betekent dat in alle andere gevallen BJZF niet meer in beeld komt en de jeugdige en zijn of haar systeem rechtstreeks spoedeisende hulp krijgen van de zorgaanbieder. Dat is voor de jeugdige en het gezin duidelijker en versnelt de inzet van de meest passende hulp. Eén van de doelen is ook het terugdringen van het aantal uithuisplaatsingen. Dit omdat alle organisaties van mening zijn dat een jeugdige het beste op kan groeien bij zijn/ haar ouders, maar ook omdat de kosten voor een uithuisplaatsing hoog zijn. Door de kennis te bundelen in één loket zal er ook meer informatie en expertise uitgewisseld worden tussen de organisaties en voelt iedereen zich met elkaar verantwoordelijk.' 'Dat klinkt als een mooi initiatief, meneer de uil', geeft Alice aan, 'alle organisaties gaan vooral doen waar ze goed in zijn en dat is zowel voor de jeugdigen en hun gezin goed, maar ook voor de medewerkers van BJZF. Wanneer start dit loket?' 'Er zal eerst gestart worden met een pilot, in september 2012', geeft meneer de uil aan. 'Dit houdt in dat organisaties eerst gaan testen en oefenen of de samenwerking goed loopt, waarna het dan in januari 2013 echt van start zal gaan'.

4.3 IS DIT TEAM DAN 24 UUR PER DAG EN ZEVEN DAGEN PER WEEK BEREIKBAAR?

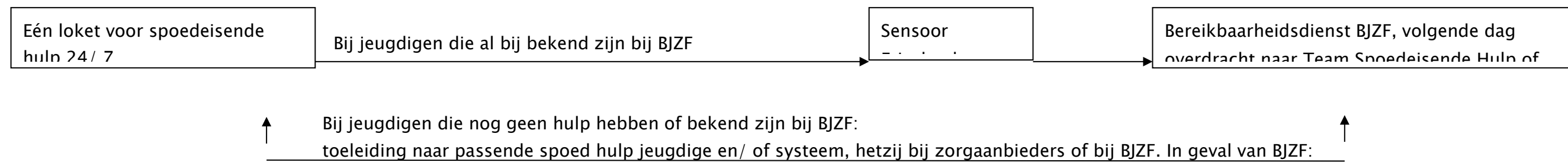
'Ik zit er nog wel mee in mijn maag of deze mensen allemaal wel goed slapen', geeft één van de twee beren aan. 'Ik heb even onderzoek gedaan naar de aantallen jeugdigen en gezinnen die zijn geholpen door Team Spoedeisende Hulp en de pool van medewerkers buiten kantoortijd', gaat beer verder 'en ik ben er achter gekomen dat BJZF 24 uur per dag zeven dagen per week bereikbaar is voor spoedeisende situaties. Binnen kantoortijden wordt hier uitvoering aan gegeven door Team Spoedeisende Hulp, buiten kantoortijd door een aparte pool van medewerkers van BJZF, team bereikbaarheidsdienst genaamd. Binnen kantoortijd heeft Team Spoedeisende Hulp in 2011 aan 253 gezinnen hulp geboden, buiten kantoortijd is er 400 keer een beroep gedaan op de bereikbaarheidsdienst. Nu gaan de telefoontjes voor de bereikbaarheidsdienst via Sensor Friesland.¹⁴ Met het project wat jij net noemde komt er nu ook nog een loket voor spoedeisende hulp, heeft uil net verteld en dat maakt het voor mij wat verwarrend', geeft één van de twee beren aan. 'Misschien kun je zo met een plaatje laten zien hoe dat er uit komt te zien', vraagt Alice. 'Dat is een goed idee, geef ik aan.'

11 Stichting Jeugdhulp Friesland helpt kinderen, jongeren en hun ouders/opvoeders bij problemen rond gedrag, ontwikkeling en opvoeding. Jeugdhulp Friesland is een zorgaanbieder gericht op psychosociale zorg.

12 Tjallingahiem biedt gespecialiseerde jeugdzorg aan kinderen, jongeren en jong volwassenen met (ernstige) beperkingen in de sociale redzaamheid. Tjallingahiem is een zorgaanbieder die zich richt op jongeren met een licht verstandelijke beperking

13 Kinnik kind en jeugd GGZ is een zorgaanbieder in Friesland die diagnostiek en behandeling aan kinderen en jongeren met psychiatrische en psychische klachten biedt.

14 Sensor is 24 uur per dag, het hele jaar door, bereikbaar voor mensen die behoefte hebben aan een vertrouwelijk gesprek of informatie. BJZF heeft samenwerkingsafspraken met de Sensor.

‘Omdat er eerst gestart gaat worden met een pilot, is er nu eerst voor gekozen om alle bestaande bereikbaarheidsdiensten te laten bestaan naast het nieuwe loket’, geef ik aan. ‘Hierdoor zijn er de eerste maanden best wel veel schakels. BJZF heeft nu nog een samenwerkingsovereenkomst met Sensor Friesland, dat kan niet zomaar stop gezet worden.’ ‘Tijdens de pilotfase moet dan ook onderzocht worden hoe de 24 uren bereikbaarheid zo efficiënt mogelijk ingericht kan worden. BJZF heeft namelijk, omdat BJZF ondertoezichtstellingen, voogdij- en jeugdreclasseringmaatregelen¹⁵ uitvoeren een bepaalde verantwoordelijkheid naar de jeugdigen en hun gezinnen, dit worden ook wel bestaande dossiers genoemd. Voor de bestaande dossiers zal er ook een bereikbaarheidsdienst moeten blijven bestaan. Of deze via het loket moeten gaan of via Sensor is nog niet duidelijk. Uit mijn onderzoek bij andere spoedeisende teams van landelijke Bureaus Jeugdzorg bleken er ook teams te zijn die een team spoedeisende hulp hadden die in een rooster werkten en zo 24 uren diensten konden dekken. Het ging in die gevallen om teams van meer dan 12 FTE. Team Spoedeisende Hulp van BJZF bestaat uit 5,7 FTE en kan met die bezetting geen 24 uren diensten draaien. Mocht Team Spoedeisende Hulp in de toekomst groeien, dan is dit het overwegen. De landelijke teams die nu zo werken geven aan dat het goed werkt, omdat er 24 uur per dag volgende dezelfde methodiek wordt gewerkt en er dezelfde kwaliteit geleverd kan worden. Daarbij moet wel opgemerkt worden dat bij de landelijke teams voor spoedeisende hulp die zo werken de zorgaanbieders ook aanbod hebben buiten kantoortijden, het crisiswerk gaat dus buiten kantoortijden hetzelfde als binnen kantoortijden. Dit zou ook voor bestaande dossiers een mooie route zijn’. ‘In Friesland zal er tijdens de pilot wat dat betreft overdag niet precies hetzelfde gewerkt worden als buiten kantoortijd’, vult meneer de uil aan ‘omdat bepaalde crisisprogramma’s buiten kantoortijd niet beschikbaar zijn. In de praktijk moet gaan blijken of dat werkt of niet.’

4.4 HOE KAN HET AANTAL SCHAKELS IN DE TOEKOMST VERMINDERD KAN WORDEN?

‘Uit de praktijkvoorbeelden uit hoofdstuk 2 kwam naar voren dat er soms meerdere afdelingen van BJZF betrokken zijn bij een jeugdige en het gezin’, geeft uil aan. ‘Geconcludeerd kan worden dat het van belang is het aantal schakels terug te dringen.’ ‘Nou’, geeft konijn aan, ‘ik heb mij helemaal verdiept in de dossiers en denk dat er wel wat schakels tussen uit te halen zijn’. ‘Oh ja?’, roepen we allemaal nieuwsgierig in koor! ‘Luister’, zegt konijn. ‘Wanneer een melding binnenkomt bij het loket voor spoedeisende hulp en er is sprake van een crisis, dan gaat het dossier in alle gevallen naar spoedeisende werkers van BJZF of naar één van de zorgaanbieders. Als de problemen helemaal duidelijk zijn en er is geen sprake van onveiligheid voor de jeugdige, dan gaat de crisismelding rechtstreeks naar de zorgaanbieder. Deze beoordeelt welke hulp (crisishulp in de thuissituatie of een uithuisplaatsing) nodig is en voert dit uit. Nu zit BJZF daar nog tussen. In de toekomst zal dit niet meer zo zijn, dat is dus in deze situaties al één schakel minder. In de situaties waar sprake is van onveiligheid voor het kind, of niet willen of kunnen van jeugdige en/of ouders of wanneer de problematiek na telefonische screening niet duidelijk is komt BJZF altijd in beeld. Waar na screening dossiers nu naar het AMK gaan, omdat ze qua problematiek voldoen aan de criteria van het AMK, wordt

¹⁵ Maatregelen voor gedwongen hulpverlening na een beschikking van de kinderrechter

straks een crisis als bovenliggend beoordeeld. De crisis gaat dan niet naar het AMK maar naar de afdeling Team Spoedeisende Hulp. Hierdoor is de schakel AMK er tussenuit. Wanneer er een spoed maatregel voor gedwongen hulp wordt uitgesproken (VOTS) voert nu een gezinsvoogd de uithuisplaatsing bijvoorbeeld uit. Het zou beter zijn als Team Spoedeisende Hulp de crisisinterventies uitvoert en het daarna overdraagt aan de gedwongen afdeling. Eigenlijk net als met een situatie waarbij er sprake is van vrijwillige hulp het gezin een gezinsmanager krijgt als er crisis hulp ingezet is en de crisis gestabiliseerd is.’ ‘ Dat klinkt allemaal best logisch eigenlijk’, geef ik aan, ‘ik ga weer even een aantal voorbeeld situaties bedenken, zodat we straks ook even kunnen zien of het inderdaad zo gaat werken’.

4.5 IS INZET VAN CRISISHULP IN DE THUISITUATIE BUITEN KANTOORTIJDEN HELPEND IN HET TERUGDRINGEN VAN HET AANTAL UITHUISPLAATSINGEN?

‘Het doel van de eerder genoemde samenwerking tussen de verschillende organisaties is het terugdringen van het aantal uithuisplaatsingen’, begint uil. ‘De crisis hulp in de thuissituatie ter voorkoming van uithuisplaatsing is buiten kantoortijden niet inzetbaar. Als geconcludeerd wordt dat de jeugdigen zonder hulp niet thuis kan blijven betekend dit vaak of een tijdelijke logeerpartij binnen het sociale netwerk van ouders of een tijdelijke uithuisplaatsing in een voorziening voor jeugdzorg. Uit effectstudies naar crisisinterventies is gebleken dat hulp in de thuissituatie in 75% van de gevallen leidt tot het voorkomen van een uithuisplaatsing binnen één jaar.¹⁶ We hebben eerder geconcludeerd dat een uithuisplaatsing voor kinderen niet wenselijk is en dat dit hoge kosten met zich meebrengt. Door ook crisis hulp in de thuissituatie buiten kantoortijden te bieden zouden het aantal uithuisplaatsingen buiten kantoortijd kunnen verminderen en zou je buiten kantoortijd dezelfde kwaliteit kunnen bieden als binnen kantoortijd. Op dit moment is niet inzichtelijk om hoeveel tijdelijke uithuisplaatsingen het gaat ter overbrugging naar de inzet van crisis hulp in de thuissituatie. Van belang is dat dit inzichtelijk gemaakt gaat worden en de kosten van het beschikbaar en bereikbaar hebben van gezinswerkers die crisis hulp in de thuissituatie bieden tegenover de kosten van de tijdelijke uithuisplaatsingen worden gezet. Daarbij niet te vergeten wat een tijdelijke uithuisplaatsing voor impact op de jeugdige en het gezin heeft. Als dit is afgewogen zou het ervoor kunnen pleiten om ook buiten kantoortijd deze hulp te kunnen bieden.’ ‘Gevoelsmatig vind ik ook dat je dat moet kunnen bieden’ geeft moeder konijn aan.’ De programma’s voor crisis hulp in de thuissituatie zijn er oorspronkelijk op ingericht dat er 7x24 uur hulp geboden kan worden. Daar heeft toch ieder kind dan ook recht op, ongeacht hoe laat de crisis bij hem of haar thuis zich afspeelt?’

¹⁶ Crisisinterventie in gezinnen: wat werkt? Uitgave van het Nederlands Jeugd Instituut (NJI)

4.6 WAT IS DE ROL VAN TEAM SPOEDEISENDE HULP BINNEN HET STRATEGISCH BELEIDSPLAN VAN BJZF?

‘In hoofdstuk 3 heb ik jullie uitgelegd dat BJZF een stip op de horizon heeft gezet, waar naartoe gewerkt zal worden’, geeft meneer de uil aan. ‘We hebben toen nog niet helemaal uitgewerkt wat de rol van Team Spoedeisende Hulp in dat geheel zal zijn. Laten we dat nu verder uit gaan diepen. Daarbij kijken we natuurlijk ook naar de ontwikkeling omtrent het loket voor spoedeisende hulp. Team Spoedeisende Hulp past qua doelgroep in de toekomst nog steeds het beste bij BJZF, hoe dat in de toekomst ook maar mag gaan heten. BJZF zal in de toekomst gericht zijn op het doen van onderzoek, het uitvoeren van maatregelen opgelegd door de kinderrechter en is het expertisecentrum als het gaat om de doelgroep niet willen en/of kunnen. Deze rol heeft Team Spoedeisende Hulp ook binnen het provinciale samenwerkingsverband Het is dus logisch om Team Spoedeisende Hulp als onderdeel van BJZF te houden en niet onder te brengen bij de Centra voor Jeugd en Gezin of bij de zorgaanbieders.’ ‘Dat is dus al een conclusie van ons’, geeft muis aan, ‘Team Spoedeisende Hulp blijft onderdeel van BJZF’. ‘Het loket voor spoedeisende hulp’, gaat uil verder, ‘zal fungeren als BackOffice voor de Centra voor Jeugd en Gezin als het gaat om spoedeisende situaties. De doelstelling is namelijk dat alle crisissituaties via dat loket gaan. Alleen in die gevallen, zoals eerder omschreven, waarbij sprake is van niet willen en of kunnen, bij onveiligheid van de jeugdige en bij onduidelijkheid over welke problematiek bovenliggend is komt Team Spoedeisende Hulp in beeld. Om doorlooptijden bij andere afdelingen zo weinig mogelijk te verstoren is het van belang dat Team Spoedeisende Hulp de spoedeisende situaties stabiliseert voordat het dossier overgedragen wordt aan de afdelingen AMK, Jeugdbescherming en de gezinsmanager voor de grensgebied situaties (zie schema hoofdstuk 2) BJZF kan het bieden van spoedeisende hulp in dergelijke complexe situaties inkleden als een specialistische interventie binnen BJZF als expertisecentrum voor deze doelgroep. Met de overheveling van de jeugdzorg van de provincie naar de gemeenten is het interessant om te onderzoeken hoe de financiering plaats gaat vinden. Het bieden van spoedeisende hulp kan een product zijn wat ingekocht kan worden door de gemeenten. Er is op dit moment nog veel onduidelijk over de koers die gemeenten willen gaan varen. Kiezen die voor kwaliteit? De goedkoopste zorg? Afhankelijk van de houding van de gemeenten zal BJZF en het loket voor spoedeisende hulp een visie moeten ontwikkelen over hoe zich dit verhoudt tot de spoedeisende hulp.

4.7 WAT MOET ER BIJ BUREAU JEUGDZORG FRIESLAND VERANDEREN OM DIT TEAM ZO IN TE KUNNEN RICHTEN (QUA PERSONEEL, AUTOMATISERING, INTERNE PROCESSEN)?

‘Nou’, zegt één van de twee beren, ‘dit is allemaal mooi en aardig, maar wat betekent dit nou concreet voor Team Spoedeisende Hulp en Bureau Jeugdzorg Friesland? Wat moet er bij BJZF veranderen om het allemaal zo in te kunnen richten?’. ‘Daar kan ik misschien wel het één en ander over zeggen’, geef ik aan, ‘maar dat wordt dan wel een heel inhoudelijk verhaal. Als jullie het niet snappen moeten jullie het zeggen.’

INTERNE PROCESSEN, WERKWIJZE TEAM SPOEDEISENDE HULP EN AUTOMATISERING

‘Ten opzichte van de huidige situatie verandert er qua interne processen nogal wat, maar ook de werkwijze van Team Spoedeisende Hulp zal nogal veranderen. De Centrale Toegang (zie organogram) is de afdeling waar alle meldingen van vermoedens van kindermishandeling binnenkomen, maar ook waar veel vragen om advies binnen komen. De medewerkers van de Centrale Toegang zullen straks meedoen in het loket voor spoedeisende hulp. Hiervoor is een web-based¹⁷ computersysteem ontwikkeld, Centrale Spoed Aanmelding (CSA), waarin de stappen die iedereen moet doorlopen zijn ingebouwd. In dat systeem zit een vragenlijst die gericht is op het uitvragen van de spoedeisende situatie. Aan de hand van die vragenlijst vullen de medewerkers van het loket een beslisboom in, waaruit een keuze voor een bepaalde route komt. Dit betekent dat in alle gevallen de crisis bovenliggend is aan de problematiek, zoals we in een eerder voorbeeld lieten zien bij situaties die voor het AMK zouden zijn geweest, en naar Team Spoedeisende Hulp gaan. De

¹⁷ Is een term om een groep van computersoftware aan te duiden die via het World Wide Web werkt. De gebruiker hoeft dus geen software op zijn/haar eigen computer te installeren, maar kan via een webbrowser overal direct van het programma gebruikmaken.

uitgestippelde route wordt al dan niet goedgekeurd door een gedragswetenschapper van één van de samenwerkende organisaties. Als de beslisboom erop uitkomt dat Team Spoedeisende Hulp samen met een zorgaanbieder op pad moet om een beoordeling van de situatie te doen, betekent dit dat Team Spoedeisende binnen enkele uren een beoordeling van de situatie moet gaan doen. Op het moment dat uit de beoordeling van Team Spoedeisende Hulp en de zorgaanbieder blijkt dat de jeugdige en/ of het systeem mee willen werken aan hulp en het is duidelijk welke zorgaanbieder de meest passende hulp kan bieden, dan kan Team Spoedeisende Hulp het dossier meteen weer sluiten. Dit betekent dus in een groot aantal gevallen dat Team Spoedeisende Hulp slechts een dag betrokken is bij een gezin. In die gevallen zal er ook niet gerapporteerd worden in het huidige Informatiesysteem Jeugdzorg (IJ), maar zal het besluit gerapporteerd worden in het Centrale Spoed Aanmelding (CSA) systeem.' 'Maar, hoe kan BJZF dan nog tellen in hoeveel situaties Team Spoedeisende Hulp is ingezet?', vraagt uil zich af. 'Het Centrale Spoed Aanmelding systeem geeft een hele rij management informatie, welke toegankelijk is voor de managers voor de samenwerkende organisaties. Ook wordt er gewerkt aan het koppelen van het spoed systeem met de verschillende systemen van de samenwerkende organisaties, zodat informatie ook snel in eigen systemen gezet kan worden. Als deze stappen allemaal zo soepel gaan lopen, ga ik verder, betekend dit een efficiencyverbetering van Team Spoedeisende Hulp. Team Spoedeisende Hulp zal in meer acute complexe situaties ingezet kunnen worden, omdat de betrokkenheid in plaats van vier weken teruggedrongen wordt naar één dag, met beknopte rapportage'. 'Wat hierdoor wel heel erg veranderd voor de zorgaanbieders is dat zij niet terug kunnen vallen op BJZF', geeft uil aan, 'als in de toekomstige situatie bijvoorbeeld crisishulp in de thuissituatie misgaat en Bart toch uithuisgeplaatst moet worden, kan er niet gebeld worden met BJZF zodat die het gaan oplossen. Nee, de zorgaanbieders moeten nu zelf de uithuisplaatsing organiseren en vervolghulp inzetten, zonder tussenkomst van BJZF. Dat scheelt veel verschillende mensen voor het gezin, maar is wel een taakverbreding voor de zorgaanbieders. Daar zullen ze in het begin eerst vast aan moeten wennen. Ook kunnen de zorgaanbieders in de toekomst zelf een onderzoek aanvragen bij de Raad voor de Kinderbescherming. Dit betekent dat de hulpverlener van de zorgaanbieder die bij het gezin betrokken is BJZF niet nodig heeft om de Raad voor de Kinderbescherming in te schakelen. Dat was voorheen wel zo, dus ook dat betekent een verandering voor hen. Mocht het dan een spoed ondertoezichtstelling (VOTS) worden dan komt de situatie weer bij Team Spoedeisende Hulp van BJZF. Nu hebben we het over 2015, dus de komende jaren zou ik zeggen dat het concreet betekent dat de zorgaanbieder met het loket spoed belt en aan kan geven dat vrijwillige hulp niet van de grond komt en er een interventie van Team Spoedeisende Hulp van BJZF nodig is.'

'In situaties waarbij er sprake is van een spoed (vrijwillig) gedwongen maatregel zal Team Spoedeisende Hulp langer betrokken blijven. In die gevallen is Team Spoedeisende Hulp betrokken totdat de crisis is gestabiliseerd en de jeugdige in veiligheid is, daarna wordt het dossier overgedragen aan een gezinsmanager of aan een gezinsvoogd. De betrokkenheid van Team Spoedeisende Hulp zal dan uiterlijk twee weken zijn. Bij een spoed uitspraak van de kinderrechter voor een (vrijwillig) gedwongen maatregel vindt de zitting waar iedereen zijn of haar visie kan geven achteraf plaats. Bij een reguliere ondertoezichtstelling vindt de zitting altijd voor de uitspraak van de kinderrechter plaats, maar in spoed gevallen dus achteraf. Deze zitting wordt altijd binnen twee weken ingepland. De praktijk moet uitwijzen of het van belang is dat Team Spoedeisende Hulp bij de zitting aanwezig is. Het voordeel hiervan zou kunnen zijn dat de medewerker van Team Spoedeisende Hulp de gedetailleerde aanleiding weet van het spoedverzoek en mogelijk beter onderbouwd bij de zitting is. Ook kan het ervoor zorgen dat de gezinsvoogd uit de wind wordt gehouden, aangezien jeugdigen en/ of hun ouders over het algemeen boos zijn als een dergelijke maatregel wordt aangevraagd en uitgesproken. De gezinsvoogd kan dan mogelijk vanuit de verbinding een hulpverleningsrelatie op bouwen met ouders, in plaats meteen vanuit de weerstand'. 'Ik denk', zegt muis, 'dat je zou moeten stellen dat Team Spoedeisende Hulp en de gezinsvoogd samen bij de zitting aanwezig zijn. Zo kan Team Spoedeisende Hulp het verzoek gedetailleerd onderbouwen in de zitting, weet de gezinsvoogd hoe het hele proces is gegaan en kan die de uitspraak van de kinderrechter uitvoeren. Ik denk namelijk dat dit voor ouders ook duidelijker is en je voorkomt ruis.' 'Ik ben dat wel met je eens muis. Uit ervaring weet ik ook dat ouders vaak hun versie van het verhaal vertellen bij de kinderrechter, wat regelmatig haaks op de versie van het verhaal van BJZF staat. Dit zorgt vaak, logisch ook, voor de nodige twijfels bij een kinderrechter. Om dan de versie van Team Spoedeisende Hulp te laten verwoorden door een gezinsvoogd, die niet van de hoed en de rand weet, zou ten koste kunnen gaan van het belang voor het kind. Het besluit dat er een ondertoezichtstelling wordt aangevraagd zal gerapporteerd worden in het huidige rapportage format Besluit Spoedeisende Zorg in het Informatiesysteem Jeugdzorg (IJ). Daarnaast moet die rapportage in IJ gemaakt worden welke door de Rechtbank worden verwacht, te denken valt aan verzoekschriften e.d.'

‘Dit is toch wel heel anders dan tot nog toe werd gewerkt’, concludeert één van de twee beren. ‘Het is wel belangrijk dat dit duidelijk is voor de medewerkers van Team Spoedeisende Hulp’. ‘Er is op dit moment een handboek waar de werkwijze van Team Spoedeisende hulp in staat beschreven’, geef ik aan. ‘Deze zal herschreven moeten worden, met daarin alle aanpassingen. Ook zal duidelijk moeten worden of het rapportage format “Evaluatie Team Spoedeisende Hulp” nog aansluit bij de nieuwe werkwijze.’

PERSONEEL

‘Voor de medewerkers van Team Spoedeisende Hulp betekenen de ontwikkelingen een verschuiving van de inhoud van het werk’, ga ik verder. ‘In de huidige situatie, zoals eerder omschreven, waren er ook groepen jeugdigen en/ of gezinnen die vrijwillig meewerken aan hulpverlening. Het grootste gedeelte van die groep zullen nu rechtstreeks naar de zorgaanbieder gaan. Wat overblijft voor Team Spoedeisende Hulp is de doelgroep niet willen/ kunnen en de groep waarbij sprake is van onveiligheid voor de jeugdige. Dit vraagt een andere werkhouding van de medewerkers’. ‘Binnen de Jeugdbescherming wordt er gewerkt volgens de Delta-methode¹⁸’, vult uil aan, ‘daarbij zijn engageren en positioneren belangrijke begrippen. Engageren is de vaardigheid om jeugdigen, ouders en andere betrokkenen te motiveren tot actieve medewerking. Positioneren is de vaardigheid om het specifieke van de gedwongen maatregel, vooral de veiligheid en ontwikkeling van het kind, te verduidelijken. Concreet betekent dit dat de gezinsvoogd duidelijke grenzen stelt aan het gezin, bijvoorbeeld daar waar de veiligheid van het kind in het geding is. De gezinsvoogd moet in staat zijn om continu tussen deze twee vaardigheden te schakelen.¹⁹ Voor Team Spoedeisende Hulp is dit niet nieuw, maar dit zal wel meer de kerntaak van de medewerkers gaan worden. Van belang voor het management is om hierover in gesprek te gaan en blijven met de medewerkers. Kunnen de medewerkers zich vinden in die rolverschuiving? Past dit nog bij hun ambities, wensen en kwaliteiten? Zitten de medewerkers nog op de juiste plaats?’ ‘Ook is het van belang dat medewerkers geschoold worden’, ga ik verder. ‘Alle gezinsvoogden bij BJZF zijn geschoold volgens de Deltamethode en hebben hiervoor een certificaat ontvangen. Het is van belang, om de kwaliteit van de uitvoering van de gedwongen maatregel te waarborgen, dat ook Team Spoedeisende Hulp bekend is met de methode. Hierdoor ik de kans ook groter dat een overdracht aan een gezinsvoogd zonder al te veel frictie zal verlopen. Daarnaast is het van belang dat er een goede start bijeenkomst komt voor alle medewerkers die gaan samenwerken binnen het loket voor spoedeisende hulp. Uit de praktijk blijkt dat een goede samenwerking een basis van vertrouwen kent en dat daarbij verbinding met elkaar erg belangrijk. Een sterke samenwerking valt of staat met het nastreven van gezamenlijke doelen. Gezamenlijke doelen zijn eigenlijk niet meer of minder dan gezamenlijke dromen met een deadline. Zoals wij met zijn allen zijn begonnen met mijn droom, is het nu uiteindelijk de droom van ons allemaal. Wij streven met elkaar dezelfde doelen na. Daarbinnen heeft iedereen zijn eigen kwaliteit. Zo is uil belangrijk voor de theoretische kennis, moeder konijn is ervaringsdeskundige als moeder, de twee beren vinden het belangrijk dat de medewerkers zich goed voelen en willen alles snappen, muis is de stille kracht en ik breng praktijkervaring in. Ondanks dat we allemaal andere kwaliteiten hebben, streven we toch dezelfde droom na. Dat maakt ons een krachtig team, wat elkaar weet te vinden en gebruik weet te maken van elkaars deskundigheid. Daarvoor is het wel van belang om elkaar te leren kennen en te weten met welke mensen deze pittige, maar mooi klus geklaard zal worden. De startbijeenkomst moet dus naast het bespreken van de werkwijze en procedures ook bestaan uit ontmoeten van elkaar. Ook is een vorm van intervisie tussen de verschillende organisaties helpend om een sterke samenwerking tot stad te brengen. ‘Wat is intervisie?’, vraagt één van de twee beren. ‘Intervisie is een vorm van werkbespreking op basis van uitwisseling van ervaring en kennis’, legt uil uit. ‘Knelpunten en problemen in het werk worden behandeld tussen medewerkers. Door de medewerkers van verschillende organisaties gemixt intervisie te laten hebben zal er sprake zijn kruisbestuiving, kunnen knelpunten snel worden gesignaleerd en opgelost en zal er begrip over en weer zijn.’ ‘Oh ja, dat klinkt goed’, geeft één van de twee beren aan.

‘Nu we alle vragen beantwoord hebben lijkt het mij goed om weer aan de hand van praktijkvoorbeelden uit te zoeken hoe alle verbeteringen er dan concreet uitzien’, geef ik aan.

¹⁸ Doel van de Deltamethode is de opheffing van de ontwikkelingsbedreiging van het kind (PI Research & Adviesbureau Van Montfoort, 2009), middels een vierstappen plan.

¹⁹ PI Research & Van Montfoort, 2009

5. TOEKOMSTIGE SITUATIE TEAM SPOEDEISENDE HULP

‘Ik wil voorstellen om aan de hand van de voorbeelden uit hoofdstuk 2 eens met elkaar uit te werken hoe het er met de veranderingen uit kan gaan zien’, geeft Alice aan. ‘Goed idee’, zeg ik en ik steek weer van wal.

‘Bart denkt dat het hier een hotel is’, verzucht moeder over haar 16 jarige zoon. ‘Hij luistert niet naar mij, hangt hier op de bank of in zijn kamer, hij gaat niet meer naar school en hij heeft een grote mond. Ik kan niet meer en denk dat hij maar een poosje uit huis moet en leert wat regels zijn, zodat hij weer normaal doet en naar mij gaat luisteren. Als jullie hem niet ophalen, zet ik hem op straat’. Moeder is telefonisch in gesprek met een medewerker van het spoedeisende loket. Voor moeder was vanochtend, na de zoveelste ruzie met haar zoon, de maat vol. Moeder heeft besloten om meteen te bellen met het loket voor spoedeisende hulp. De medewerker bij het spoedeisende loket vraagt aan de hand van gestandariseerde vragen verder uit wat er aan de hand is. Er is op dat moment geen sprake van onveiligheid voor Bart, hij functioneert op gemiddeld intelligentieniveau en moeder heeft geen signalen gekregen van suïcidale gedachten bij Bart. De medewerker aan de telefoon besluit uiteindelijk, na overleg met een gedragswetenschapper, dat Jeugdhulp Friesland²⁰ zonder tussenkomst van BJZF, hulp kan bieden aan moeder en Bart.

‘Goh’, concludeert konijn, ‘Team Spoedeisende Hulp komt in deze situatie helemaal niet in beeld!’ ‘Is dat dan niet sneu voor de medewerkers van Team Spoedeisende Hulp?’, vraagt één van de twee beren zich af. ‘Nee, dat is niet sneu, alleen maar beter’, geef ik aan. ‘Het gezin ziet op deze manier niet veel verschillende mensen en de medewerkers van Jeugdhulp Friesland kunnen gewoon datgene doen waar zij goed in zijn. Crisishulp in de thuissituatie bieden om te voorkomen dat Bart inderdaad uit huisgeplaatst wordt. Voor de medewerkers van Team Spoedeisende Hulp van BJZF is dit ook alleen maar gunstig. Hun expertise ligt met name bij de doelgroep waarbij sprake is van onveiligheid, niet willen/kunnen en waarbij nog veel onduidelijk is. Het is zonde om dan ook betrokken te blijven bij dit soort situaties.’ ‘Wat wel heel erg veranderd voor de zorgaanbieders is dat zij niet terug kunnen vallen op BJZF’, geeft uil aan, ‘zoals we eerder hebben omschreven betekent dit wel een taakverbreding voor de zorgaanbieders. Natuurlijk kunnen ze wel altijd met BJZF bellen om te overleggen en om mee te laten denken.’ ‘Wanneer komt Team Spoedeisende Hulp nog wel in beeld?’, vraagt muis zich af. ‘Nou, in de volgende situatie’, geef ik aan.

De politie treft s’avonds een zeer dronken moeder aan op straat. Zij weet niet meer waar ze woont. In het huis van de vrouw blijkt een éénjarig kind aanwezig te zijn. De oppas waar moeder het over heeft, is in geen velden of wegen te bekennen. Het loket voor spoedeisende hulp buiten kantoortijden wordt gebeld. Deze beoordeelt dat BJZF moet handelen in deze situatie, omdat er sprake is van een gezagsvacuüm²¹ en onveiligheid voor het kind. De dienst buiten kantoortijd van BJZF brengt het kind op een veilige plek. Moeder mag in de cel haar roes uitslapen. De volgende dag start Team Spoedeisende Hulp de risicotaxatie naar de vraag of en hoe het kind veilig terug naar huis kan. Dit kan eventueel samen met een zorgaanbieder gedaan worden.

‘En dan nu het voorbeeld van situaties waarin samengewerkt wordt met andere afdelingen van Bureau Jeugdzorg Friesland’, vertel ik verder, ‘luister maar naar deze twee voorbeelden.’

Het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK, afdeling van Bureau Jeugdzorg Friesland, zie organogram) onderzoekt meldingen waarin melders een vermoeden van kindermishandeling hebben. De onderzoeker van het AMK is betrokken geraakt bij baby Kimberley van vier maanden oud, welke is opgenomen in het ziekenhuis in verband met

²⁰ Stichting Jeugdhulp Friesland helpt kinderen, jongeren en hun ouders/opvoeders bij problemen rond gedrag, ontwikkeling en opvoeding. Jeugdhulp Friesland is een zorgaanbieder gericht op psychosociale zorg.

²¹ Het ontbreken van gezag

het Shaken–babysyndroom²². Na twee weken opname in het ziekenhuis mag Kimberley het ziekenhuis verlaten. Er is een forensisch politie onderzoek gestart naar de ouders van Kimberley en naar de directe omgeving van haar (opa, oma en oom welke bij opa en oma inwoont). Deze mensen zijn aangemerkt als verdachten van kindermishandeling en zullen worden verhoord. Kimberley kan dus niet terug naar huis, zolang haar omgeving nog is aangemerkt als verdacht. Het AMK belt met het loket voor spoedeisende hulp om een crisispleeggezin aan te vragen, ouders werken hier aan mee. Het loket komt met behulp van de beslisboom²³ uit bij een zorgaanbieder. Het AMK kan nu rechtsreeks samen met de zorgaanbieder de benodigde hulp inzetten. Gedurende het forensische onderzoek van de politie zal Kimberley bij het pleeggezin wonen en mogen ouders haar onder toezicht zien. De zorgaanbieder voert de hulpverlening uit, onderhoudt de contacten met het pleeggezin en het AMK volgt het politie onderzoek. Na drie weken is het onderzoek afgerond. Vast gesteld is dat het letsel van Kimberley het Shaken–babysyndroom is en dat de kans groot is dat zij blijvende hersenlestel heeft opgelopen. De vraag is dan ook hoe Kimberley zich in de toekomst zal ontwikkelen. Ook is uit het politieonderzoek geen duidelijke dader naar voren gekomen. Op basis van alle beschikbare informatie wordt besloten dat Kimberley terug naar huis kan, met ondersteuning in de thuissituatie. De betrokken medewerker van de zorgaanbieder zet deze vervolg hulp in. Het AMK draagt het dossier over aan aan een gezinsmanager, welke het gezin verder zullen begeleiden.

‘Het AMK heeft de expertise om met dergelijke complexe medische situaties om te gaan. In de huidige situatie zou ook Team Spoedeisende Hulp nog betrokken zijn, wat weer een extra gezicht was voor het gezin.. In de bovenstaande samenwerking komt de uitvoering van de uithuisplaatsing onder verantwoordelijkheid van de zorgaanbieder te liggen’, vertel ik. ‘In dit geval werken ouders vrijwillig mee aan de tijdelijke uithuisplaatsing van hun dochter, maar de situatie had ook anders kunnen lopen, waarbij er uiteindelijk hulpverlening vanuit het gedwongen kader²⁴ opgelegd zou worden. Luister goed, dat had er als volgt uit gezien’.

Het Advies– en Meldpunt Kindermishandeling (AMK, afdeling van Bureau Jeugdzorg Friesland, zie organogram) onderzoekt meldingen waarin melders een vermoeden van kindermishandeling hebben. De onderzoeker van het AMK is betrokken geraakt bij baby Kimberley van vier maanden oud, welke is opgenomen in het ziekenhuis in verband met het Shaken–babysyndroom²⁵. Na twee weken opname in het ziekenhuis mag Kimberley het ziekenhuis verlaten. Er is een forensisch politie onderzoek gestart naar de ouders van Kimberley en naar de directe omgeving van haar (opa, oma en oom welke bij opa en oma inwoont). Deze mensen zijn aangemerkt als verdachten van kindermishandeling en zullen worden verhoord. Kimberley kan dus niet terug naar huis, zolang haar omgeving nog is aangemerkt als verdacht. Het AMK belt met het loket voor spoedeisende hulp om een crisispleeggezin aan te vragen, ouders werken echter niet mee aan een uithuisplaatsing. Het AMK begrijpt dit, maar kan de veiligheid van Kimberley niet waarborgen op het moment dat ze in de thuissituatie woont en het nog onduidelijk is wie de mogelijke dader van de kindermishandeling is. Het loket komt met behulp van de beslisboom²⁶ uit bij Team Spoedeisende Hulp van BJZF. Namelijk ouders werken niet mee aan hulp, waardoor er sprake is van onveiligheid voor Kimberley. Het AMK vraagt samen met de medewerker van Team Spoedeisende Hulp van BJZF de Raad voor de Kinderbescherming om een voorlopige ondertoezichtstelling (VOTS). De Raad voor de Kinderbescherming toetst de informatie van het AMK en vraagt aan de kinderrechter om een voorlopige ondertoezichtstelling. De kinderrechter kent de voorlopige ondertoezichtstelling toe, waardoor er sprake is van hulpverlening in het gedwongen kader. Team Spoedeisende Hulp van BJZF heeft hiermee de bevoegdheid om besluiten te nemen in het belang van Kimberley, eventueel tegen de wens van ouders in. Ondertussen heeft Team Spoedeisende Hulp een beschikbaar pleeggezin gevonden en wordt Kimberley in het pleeggezin geplaatst door de medewerker van Team Spoedeisende Hulp. Als Kimberley veilig in het pleeggezin zit wordt de gezinsvoogd gevraagd om de ondertoezichtstelling verder uit te voeren en op te treden als gezinsmanager. Team Spoedeisende Hulp en het AMK sluiten de dossiers.

22 Shaken–babysyndroom (letterlijk syndroom van de door elkaar geschudde baby) zijn de tekenen die een baby kan vertonen ten gevolge van het schudden met de baby. Het is een vorm van fysieke mishandeling.

23 Is een wetenschappelijk model voor de weergave van de alternatieven en keuzen in het besluitvormingsproces welke spoedeisende hulp ingezet zal worden

24 De kinderrechter kan op verzoek het ouderlijk gezag op specifieke punten overdragen aan het Bureau Jeugdzorg

25 Shaken–babysyndroom (letterlijk syndroom van de door elkaar geschudde baby) zijn de tekenen die een baby kan vertonen ten gevolge van het schudden met de baby. Het is een vorm van fysieke mishandeling.

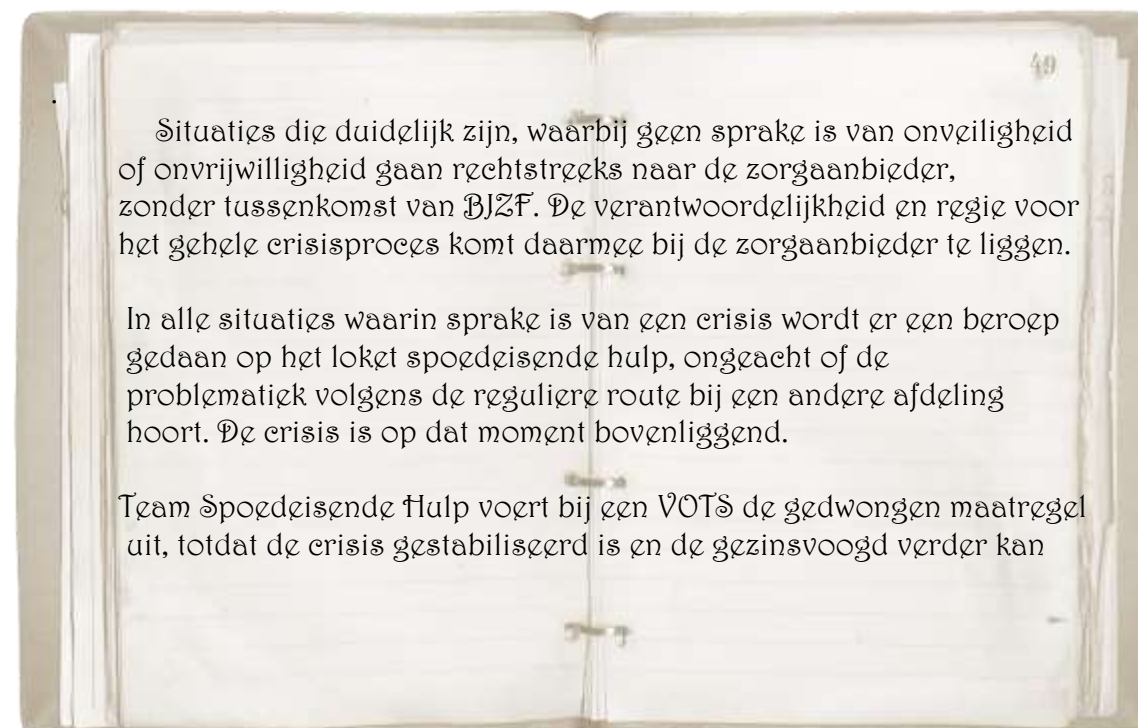
26 Is een wetenschappelijk model voor de weergave van de alternatieven en keuzen in het besluitvormingsproces welke spoedeisende hulp ingezet zal worden

‘Voordeel van deze situatie is dat de uitvoering van de spoed ondertoezichtstelling (VOTS) gedaan wordt door de medewerkers die ervaring hebben met acute en hectische situaties. Tijdens de crisis hoeft er niet nog een derde persoon betrokken te worden (in de huidige situatie is dat de gezinsvoogd), maar wordt dit pas gedaan als de situatie gestabiliseerd is door Team Spoedeisende Hulp van BJZF.’ ‘Ook het volgende voorbeeld komt er anders uit te zien met de veranderingen die wij voorstellen’, geef ik aan.

BJZF wordt gebeld door de politie. Joep van 7 jaar oud is zelf binnen komen lopen bij het politiebureau. Hij vertelt daar dat hij thuis wordt geslagen en niets mag. Hij wil niet meer terug naar huis en is bang. Politie besluit in overleg met BJZF dat zij geen contact met ouders leggen, omdat we niet weten hoe die gaan reageren op de uitspraken van hun zoon. Vraag aan BJZF is om de melding open te maken naar ouders. Met politie wordt afgesproken dat zij samen met Joep bij BJZF komen en dat BJZF Joep overneemt van de politie. In dit geval is er sprake van een niet open melding, namelijk ouders zijn niet op de hoogte gebracht door de melder (politie). In die gevallen wordt er normaal een beroep gedaan op het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK), maar in dit geval is de crisis bovenliggend. Namelijk Joep wil niet terug naar huis en op basis van zijn verhaal is er mogelijk sprake van onveiligheid. Een medewerker van Team Spoedeisende Hulp gaat in gesprek met Joep. Het verhaal van Joep is zorgelijk, maar het is één kant van het verhaal. Team Spoedeisende Hulp gaat samen met Joep naar huis. Bij de woning aangekomen is het een rommel in huis, overal ligt was, er staat een enorm grote televisie aan, de deuren staan open, maar ouders zijn nergens te bekennen. De medewerker gaat samen met Joep naar binnen en wachten even, misschien dat ouders even bij de burens zijn. Na enige tijd wachten is er nog geen signaal van ouders. Er wordt niet gereageerd op telefoontjes naar de mobiel. Op de bovenverdieping is op een gegeven moment gerommel te horen. De medewerker gaat naar boven om te kijken wat er gebeurt, zou iemand zich hebben verstopt? Ook daar wordt niemand gevonden. Joep verteld later dat zijn tante in de buurt woont. De medewerker van Team Spoedeisende Hulp is samen met Joep naar zijn tante toe gelopen en heeft Joep daar achter gelaten, met de afspraak dat ouders BJZF moeten bellen. Uiteindelijk heeft Team Spoedeisende Hulp hulp in de thuissituatie ingezet.

‘Zo, wat een verschil!’, roept konijn. ‘Dit scheelt gewoon één medewerker!’ ‘Ja’, voegt uil toe, ‘en in het geval van het AMK is daar nu ook een dringende noodzaak toe. De toestroom van meldingen van vermoedens van kindermishandeling is zo hoog, dat de medewerkers het momenteel niet bij kunnen houden. Er is dus sprake van een wachtlijst. Doordat de mensen bij het AMK nu niet meer betrokken hoeven te zijn bij deze situaties kunnen zij zich richten op hun onderzoeken. Dit heeft hopelijk uiteindelijk tot gevolg dat de wachtlijst afneemt.’ ‘Dat is erg belangrijk’, geeft konijn aan, ‘in deze situaties moeten kinderen zo snel als mogelijk geholpen worden.’ We knikken allemaal, daar zijn we het allemaal mee eens.

‘Dus’, geeft Alice aan, ‘kort samengevat zouden de volgende punten ervoor kunnen zorgen dat jeugdige en hun gezin minderen verschillende schakels ervaren en sneller de juiste hulp hebben:

met de jeugdige en het gezin.

6. CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN

‘Op basis van alle informatie kan jij nu wel een conclusie en aanbevelingen schrijven voor BJZF’, geeft moeder konijn aan. ‘Ik ga terug naar huis om eten klaar te maken voor mijn kinderen’. ‘Wij gaan ook naar huis om lekker te eten een tukje te doen.’, geeft één van de twee beren aan. ‘Dag’, zegt familie muis, ‘Ook wij gaan, want aan al het goede komt een eind’. ‘Zo ook aan dit verslag’, concluderen Alice en ik.

CONCLUSIE

Team Spoedeisende Hulp van Bureau Jeugdzorg Friesland is hét team in Friesland waar direct en zorgvuldig gehandeld wordt in situaties waarbij er sprake is van onveiligheid voor de jeugdige en/ of zijn/ haar systeem door het gedrag van de jeugdige.

Jeugdigen en hun systeem worden direct en zorgvuldig geholpen, op het moment dat de caseload van medewerkers laag blijft, besluiten in overleg met een gedragswetenschapper worden genomen en de duur dat medewerkers betrokken blijven bij het gezin in crisis kort is. Bij spoedeisende situaties is er vaak snel een vertrouwensband met de jeugdigen en gezinnen waarmee je werkt. Dat is de basis van het werk en biedt veel kansen voor de crisisinterventie. Dit maakt echter ook dat jeugdigen en gezinnen er vaak moeite mee hebben als er na vier weken een andere medewerker van BJZF of een zorgaanbieder komt. Ze moeten opnieuw een relatie aangaan met een hulpverlener. De vier weken die Team Spoedeisende Hulp nu betrokken is blijkt in de praktijk te lang voor de spoedeisende situatie en te kort om langdurige hulp zorgvuldig uit te kunnen stippelen. De kracht van Team Spoedeisende Hulp is dat de onveilige situatie direct wordt opgeheven en de crisis wordt gestabiliseerd, daarna is het van belang dat er duidelijk wordt er op de lange duur nodig is voor de jeugdige en/ of het gezin. Met de komst van het loket voor spoedeisende hulp zal het accent écht daar op komen te liggen, direct en kort vooral als het gaat om de groep niet willen/ kunnen. Team Spoedeisende Hulp kan efficiënter en sneller werken door de nieuwe werkwijze, mede doordat er minder gerapporteerd hoeft te worden en er duidelijke samenwerkingsafspraken zijn met de zorgaanbieders. De zorgaanbieders krijgen meer verantwoordelijkheid en regie in het crisisproces, wat een taakverbreding betekent voor de zorgaanbieders. Op dit moment is er geen spoedeisende hulp in de thuissituatie beschikbaar buiten kantoortijden, wat mogelijk tot gevolg heeft dat een aantal jeugdigen buiten kantoortijd (tijdelijk) uithuis worden geplaatst. Door alle spoedeisende situaties, ongeacht de problematiek, bij één team onder te brengen worden de reguliere werkprocessen bij andere afdelingen van BJZF minder verstoord, waardoor die zich kunnen richten op hun kerntaak. De vele schakels in de bereikbaarheidsdiensten zijn de komende maanden nog een punt van aandacht.

AANBEVELINGEN

- Het is van belang om inzichtelijk te maken wat de aantallen jeugdigen zijn die buiten kantoortijd tijdelijk uit huis worden geplaatst, omdat er geen crisishulp in de thuissituatie beschikbaar is.
- Bij screening van de situatie is de crisis bovenliggend aan eventuele interne afspraken over welke problematiek bij welke afdeling hoort. Alle crisissituaties worden als zodanig opgepakt, wat tot gevolg heeft dat de huidige werkwijze hierin los gelaten wordt. Mijn advies is om situaties die normaliter naar het AMK zouden gaan, maar waarbij de crisis bovenliggend is, volgens de nieuwe werkwijze voor spoedeisende hulp te registreren en uit te voeren. Dit betekent dat deze situaties niet meer in het huidige besluitvormingsoverleg (de interne) AMK worden besproken en niet meetellen in de registratie voor het AMK. Het is ook van belang dit duidelijk te communiceren in de organisatie (Denk daarbij aan het voorbeeld met het AMK)
- Het is van belang om tijdens de pilotfase duidelijk te krijgen hoe ook buiten kantoortijden het aantal schakels verminderd kan worden en hoe de bereikbaarheid efficiënter ingekleed kan worden. Mijn advies is om de samenwerkingsovereenkomst met Sensor Friesland te beëindigen. Wanneer er sprake is van een spoedeisende situatie bij gezinnen die onder verantwoordelijkheid van BJZF vallen kan het spoedeisende loket na de screening dit toeleiden naar BJZF.

Eén loket voor spoedeisende hulp 24/7

Bij jeugdigen die al bij bekend zijn bij BJZF of qua problematiek bij BJZF horen

Bereikbaarheidsdienst BJZF, volgende dag
overdracht naar Team Spoedeisende Hulp of

- Tot 2015 kunnen zorgaanbieders, welke spoedeisende hulp verlenen zonder tussenkomst van BJZF, bij de groep die niet vrijwillig mee willen werken of kunnen opnieuw bellen met het loket spoedeisende hulp, daar kan dan de screening plaatsvinden via welke route er een verzoek aan de Raad voor de Kinderbescherming gedaan zal worden. Na 2015 kunnen zorgaanbieder rechtstreeks een onderzoek aanvragen bij de Raad voor de Kinderbescherming. BJZF en zorgaanbieders moeten duidelijke afspraken maken over wie verantwoordelijk is in welke fase en waar de regie ligt.
- In groepen en teams is storytelling een goed middel om de groep bij elkaar te brengen en om leer-, of ontwikkelingsprocessen te stimuleren. Vaak hebben de leden van een groep ieder een eigen geschiedenis zowel binnen als buiten de groep. Helemaal omdat alle medewerkers uit verschillende organisaties komen. Om meer samenhang in een groep te krijgen helpt het om ieder zijn eigen verhaal over de samenwerking in de afgelopen jaren te laten vertellen, bijvoorbeeld aan de hand van wat ieder als hoogte- en dieptepunten heeft ervaren. Een belangrijk effect van deze werkwijze is dat er een meer gedeeld beeld over de afgelopen jaren gaat ontstaan en meer begrip over en weer ontstaat over hoe ieder die situaties heeft beleefd. Vooral als die situaties nogal wat spanningen heeft laten zien, wat in samenwerking tussen BJZF en de verschillende zorgaanbieders wel aan de orde is geweest, is het vertellen daarover en zonder commentaar luisteren naar elkaar een manier die veel oplevert. Het invoegingproces wordt versneld als groepsleden zich gaan realiseren wat ieder aan geschiedenis (ook van buiten de groep) met zich mee heeft gebracht.²⁷
- Het is van belang dat medewerkers scholing krijgen op het gebied van het uitvoeren van gedwongen (spoed) maatregelen. Aangezien ook situaties door Team Spoedeisende Hulp opgepakt zullen worden die normaal naar het AMK zouden gaan, is het ook van belang dat er aandacht besteedt wordt aan seksueel misbruik van kinderen. Het eerste contact met een jeugdige en het systeem is erg belangrijk en vraagt specifieke vaardigheden.
- Afhankelijk van de houding van de gemeenten zal BJZF en het loket voor spoedeisende hulp een visie moeten ontwikkelen over hoe zij een specialistisch product aan kunnen bieden aan de CJG's wat naar ieders tevreden werkt;
- Het handboek voor Team Spoedeisende Hulp moet op korte termijn herschreven worden, zodat medewerkers weten wat er van hun verwacht wordt;
- Team Spoedeisende Hulp voert bij een VOTS de gedwongen maatregel uit, uiterlijk tot de zitting bij de kinderrechter. Ik adviseer om de medewerker van Team Spoedeisende Hulp en de gezinsvoogd die het dossier overneemt gezamenlijk aanwezig te laten zijn bij de zitting. Dit betekent dat Team Spoedeisende Hulp uiterlijk twee weken bij een gezin betrokken is, in plaats van vier weken.

Laten we afsluiten met een gedeelte van een vrolijk liedje van kinderen voor kinderen, hier doen we het toch?', fluiten de merels.

'Ik ben vandaag het kind van tien miljoen
M'n hele dag kan niet meer stuk
De lucht is zo mooi blauw, het gras is groen
Ik kan wel dansen van geluk'

²⁷ Storytelling als interactieve interventie: Toepassing van de narratieve benadering bij organisatieverandering Door dr. François Breuer

7. LITERATUURLIJST

Winnie de Pooh Management Omnibus, Roger E. Allen; Stephen D. Allen,
We presteerden nog lang en gelukkig, De Jong & Van der Veer
Alice in Organisatieland, Johan Boudewijns

Beleidsbrief stelselwijziging jeugd 'Geen kind buiten spel', 2011

Vele interne stukken, over de ontwikkelingen in de jeugdzorg en de transitie Jeugdzorg

Communicatie: Reijnders 2000

Crisisinterventie in gezinnen: wat werkt? Uitgave van het Nederlands Jeugd Instituut (NJI)

Storytelling als interactieve interventie: Toepassing van de narratieve benadering bij organisatieverandering, dr. François Breuer

www.bjzfriesland.nl

www.jeugdhulpfriesland.nl

www.kinnik.nl

www.tjallingahiem.nl

www.ministerievanjustitie.nl

www.rijksoverheid.nl

www.nji.nl

www.cbs.nl

www.kvk.vara.nl

www.wikipedia.nl